

**K.K.T.C.
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Anabilim Dalı**

**MAHKUMLARIN
SUÇLULUK DUYGUSUNUN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İsfendiyar ERDOĞDU

LEFKOŞA, 2003

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Anabilim Dalı

MAHKUMLARIN
SUÇLULUK DUYGUSUNUN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İsfendiyyar ERDOĞDU

Danışman
Doç.Dr. Aydın Ankay

LEFKOŞA, 2003

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

İsfendiyar Erdoğan tarafından hazırlanan “Mahkumların Suçluluk Duygusunun İncelenmesi” adlı çalışma, jürimiz tarafından Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ OLARAK kabul edilmiştir.

Başkan: Doç. Dr. Aydın Ankay

Üye : Doç. Dr. Halil Aytekin

Üye : Yard.Doç.Dr. Hüseyin Uzunboylu.....

ONAY

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım
...17../...6...../ 2003.

Yard. Doç. Dr. Ahmet Pehlivan
Enstitü Müdür Yardımcısı

ÖNSÖZ

K.K.T.C'deki Merkezi Cezaevi İç İşleri Köy İşleri ve İskan Bakanlığına bağlı olarak görev yapmakta, 2002-2003 yılında bünyesinde, gardiyan eri, çavuş, müdür ve müdür muavinleriyle toplam 139 personel çalışmakta ve yaklaşık 170 mahkum bulunmaktadır.

Bu araştırma K.K.T.C. cezaevindeki mahkumların, suçluluk duygularını ölçmek amacı ile yapılmıştır. Uygulanan Saldırganlık testi anketinin örnekleme Mahkum grubu 100 mahkum ve Mahkum olmayan grubu asker, memur, işçi, öğretmen, öğrenci ve serbest çalışanlardan 105 kişi ile oluşturulmuştur. Örneklem grubuna alınan kişilerin oluşturduğu gruplar, tesadüfi olarak seçilmiş, kendi istekleri ile gönüllü olarak katılmış ve soruları yanıtlamışlardır. Bu iki gruba uygulanan test sonucunda, istatistik analizlerden elde edilen bulgularla aralarında önemli farklar olduğu saptanmıştır.

Globalleşen dünyada suç, önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Her geçen gün yeni suç şekilleri meydana gelmekte, suç işlemenin giderek azalacağına arttığı gözlenmektedir.

Bu nedenle suçluların infazını gerçekleştirdikleri cezaevinde yapılan bu araştırma sonucunda elde edilen bulgularla suç işlemenin eğitim seviyesi ile ilgili olduğu bilimsel olarak ispatlanmıştır. Bu nedenle suçların azaltılması için eğitimin zorunluluğunun gerekliliğinin ve acil önlem alınmasının önemi üzerinde durulmuş, önerilerde bulunulmuştur.

Bu araştırmanın oluşumu sırasında pek çok kişinin emeği mevcuttur. Öncelikle Yüksek lisans eğitimine olanak sağlayan kurucu rektör Sayın Suat Günsel'e, araştırmamda uygulamam gereken anketin hazırlanmasında, çalışmalarım sırasında, yardımını hiçbir zaman esirgemeyen Doç.Dr.Aydın Ankay'a, İstatistik verilerin analizinde yardımda bulunan Yard.Doç.Dr.Hüseyin Uzunboylu'ya teşekkürü bir borç bilir, çalışmamın ilgililere yararlı olmasını, bu konuda çalışacaklara katkı getirmesini dilerim.

İÇİNDEKİLER

JURİ ÜYELERİNİN ONAYI.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar.....	ix
ÖZET.....	x
SUMMARY.....	xii

BÖLÜM I

GİRİŞ

Suç Tanımları.....	1
Günümüz Kriminolojisine göre suç nedenleri.....	5
Biyolojik Teoriler.....	5
Suçu Beden Yapılarındaki Farklara Dayandıran Görüşler.....	5
Alman Psikiyatrist Ernst Kretschmer'in Kişileri üç tip beden yapısına göre sınıflandırması.....	5
Genetik Teoriler.....	6
Kromozom üzerinde yapılan araştırmalar.....	7
İç Salgı Bezleri.....	8
Zeka.....	8
Saldırganlık ve Suç.....	9
Psikolojik Teoriler.....	10
Psikanalitik Teoriler.....	10
Aile.....	12
Ana Babanın Tutumu.....	12
Psikopat (Anti-sosyal).....	13
Amerikan Psikiyatri Birliği tanımına göre antisosyal kişi.....	13
Ekonomik Toplumsal Kültürel Nedenler.....	13

Savaşlar ve Suçlar.....	14
Kitle İletişim Araçları ve Suç.....	15
Kuşak Çatışması.....	16
Göçler.....	17
Coğrafi Modeller.....	18
Suç Teorileri (Sosyolojik-Sosyopsikolojik).....	19
Cezaevi İstatistikleri.....	24
Amaç.....	28
Alt Amaçlar.....	28
Önem.....	28
Sayıtlılar.....	29
Sınırlılıklar.....	29
Tanımlar.....	29

BÖLÜM II

YÖNTEM

Evren ve Örneklem.....	31
Veri Toplama Teknikleri	32
Verilerin Analizi	32
Suçluluk Duygusu Testi Puanlaması.....	33

BÖLÜM III

Saldırganlıkla İlgili Yurtiçi ve Yurtdışı Araştırmalar.....	34
Yurtiçi Araştırmalar.....	34
Yurtdışı Araştırmalar.....	36

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR.....	41
----------------------------------	-----------

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	69
Sonuçlar.....	69
Öneriler.....	76
KAYNAKÇA.....	77
Ekler.....	79

TABLÖLAR

Tablo- 1	Grupların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	41
Tablo- 2	Grupların Yaş Durumlarına Göre Dağılımları.....	42
Tablo- 3	Grupların Meslek Durumlarına Göre Dağılımları	43
Tablo- 4	Grupların Eğitim Durumuna Göre Dağılımları	44
Tablo- 5	Grupların Uyrak Durumlarına Göre Dağılımları	45
Tablo- 6	Grupların Herbir Maddeyle İlgili Betimsel İstatistik Sonuçları Mahkum Grubunun Herbir Maddeyle İlgili Betimsel İstatistik Sonuçları.....	46
Tablo- 7	Mahkum Olmayan Grubun Herbir Maddeyle İlgili Betimsel İstatistik Sonuçları	48
Tablo- 8	Grupların Herbir Maddeyle İlgili Görüşleri Arasında Anlamlı Fark Varmıdır?	51
Tablo- 9	Grupların Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	59
Tablo-10	Grubların Cinsiyetlerine Göre Suçluluk Duygusu Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması	60
Tablo-11	Grubların Uyruğuna Göre Suçluluk Duygusu Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması	61
Tablo-12	Grubların Yaş Durumuna Göre Suçluluk Duygusu Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması.....	62
Tablo-13	Puanlarının Anova Sonuçları.....	63
Tablo-14	Grubların Meslek Durumuna Göre Suçluluk Duygusu Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması ve Betimsel İstatistik Sonuçları.	64
Tablo-15	Puanlarının Anova Sonuçları.....	65
Tablo-16	Grubların Eğitim Durumuna Göre Suçluluk Duygusu Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması ve Betimsel İstatistik Sonuçları..	66
Tablo-17	Puanlarının Anova Sonuçları.....	67

ÖZET

İnsanoğlunun doğası, her zaman aldığı eğitim yoluyla değişebilme esnekliğine sahiptir. Saldırganlık olayının, tutarsız eğitim ve bunun sonucu olan kültürel çatışmaların rolü ile meydana geldiği yapılan araştırmalarla saptanmıştır. Kişiliğin oluşumunda, çevre ve kalıtım bir bileşkedir. Doğduğu andan itibaren, aynı eğitimin uygulandığı bireylerde, kişilik farklılıkları gözlemlenmiştir.

Suç ve şiddeti artıran televizyon yayınları, hem suçları körüklemekte, hem de suçluları cesaretlendirmektedir. Ülkemiz de, bu açıdan bakıldığında önemli bir risk grubunu oluşturmaktadır. Çağımızda Teknolojinin gelişmesi ve buna paralel olarak televizyon yayınlarının denetlenmemesi, suçları bulaşıcı hastalıklar gibi bütün dünyaya yaydığı bir gerçektir.

Bu araştırma, K.K.T.C. Merkezi Cezaevinde 2002 yılında mevcut mahkumların, suçluluk duygularının derecesini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, suç işlemenin nedenlerini belirlemek amacı ile anket uygulanarak Saldırganlık testi ile sonuçlara varılmıştır.

Araştırmanın örneklem grubunu tesadüfen seçilen, gönüllü yüz mahkum oluşturmıştır. Mahkum olmayan grubunu ise, asker/memur, serbest, işsiz, öğrenciden yine tesadüfen seçilen yüzbeş kişi, oluşturmaktadır.

Mahkum ve Mahkum olmayan gruba, uygulanan ankette 28 soru mevcuttur.

Araştırmanın birinci bölümünde, çeşitli kaynaklara göre suç tanımı, suç teorileri üzerinde durulmuş, araştırma konusuyla ilgili kuramsal çerçeve çizilmiştir. İkinci bölümde, Yöntem, Evren ve Örneklem, Veri Toplama Teknikleri açıklanmıştır. Bölüm üç' de, Saldırganlıkla İlgili Yurtiçi ve Yurtdışı Araştırmalara yer verilmiştir. Dördüncü bölümde, bulgular ve yorumlar üzerindeki çalışmalar aktarılmış, Bölüm beş' de ise Sonuç ve Öneriler belirtilmiştir.

İstatistik analizler sonucunda elde ettiğimiz bulgulara göre, suç işleyen kişilerin büyük bir bölümünü, erkek mahkumlar oluşturmakta, mahkum grubunun daha çok 26-35 yaş arası (%39) kişiler suç işlemekte, 82'si (%82), serbest meslek sahibi kişilerden oluşmakta, 32 (%32) kişi lise mezunu olduğu görülmektedir. Ayrıca, K.K.T.C.'de bulunan T.C. kökenli yurttaşların K.K.T.C.'li yurttaşlara göre daha fazla suç işlemedikleri sonucu ortaya çıkmaktadır.

Mahkum grubu ile Mahkum olmayan grubun, ölçekteki her bir madde ile ilgili görüşlerine yönelik bulgular her iki grubun da, her soruya ayrı ayrı verdikleri cevaplar "t" testi sonucunda bu iki grubun görüşleri arasında, anlamlı bir fark bulunmuş ve bu farklar açıklanmıştır.

Yapısal, biyolojik, psikolojik, toplumsal, ekonomik, kültürel ve coğrafi nedenler belli başlı suç nedenleridir. Hızlı nüfus artışı ve teknolojik gelişim nedeni ile kırsal alanlardan kentlere göç edildiği, Adamızda göçün serbest hale gelmesiyle, eğitim seviyesi düşük kişilerin para kazanmak amacı ile gelişleri suçların artmasına büyük etken olmuştur.

SUMMARY

The personality and behavior of mankind have the adaptability to change through education and its surroundings. In this research, we have seen that cultural clash and bad education play a big role in aggressive behavior. Heritage and background are the foundation of one's personality. It has been observed that individuals from birth who have been educated in the same way have personality differences.

Television programs with a high rate of violence and crime have not only caused a rise in crime but have also encouraged convicts to commit crime. This is just one of many risk factors in our country. In this period of high technology, where programs are not censored, it is a fact that crimes committed are spread like a disease across the world.

This research has been carried out in T.R.N.C. Center Prison to examine the behavior of the convicts, convicted in the year 2002.

The Aggressive test has been used in this research.

A group of 100 willing convicts (guinea pig), participated in the research.

The non-convicts group consisted of soldiers/government clerks, self employed, un employed and students. In all 105 willing participants from the non-convicts group participated in the research.

In all, 28 questions were asked to the convicts and non-convicts group.

In the first section of the research, a theoretical frame was used to recognize crime. The second part explains the method and the datum sum up technique of the research. In the third section aggression within the country and abroad is recorded.

The fourth part of the research interprets the results and finally the research is concluded with suggestions in the fifth part.

Statistical analysis show that the majority of convicts are male, aged between 26-35 (%39) 82 convicts (%82) are self employed and 32 (%32) are seen to be high school graduates.

This research also shows that the number of crimes committed between Turkish Republic Citizens and Turkish Cypriot citizens are nearly the same.

The results derived from that questioner "T", showed a meaningful difference between the convict and non-convicts group. These differences have been recorded and explained.

Biological, psychological, economical, cultural and geographical reasons play a role in crimes committed. The rise population and technology have caused people to migrate to the cities. Because of freedom of movement within the country, those under educated that are unable to find jobs in the cities are more liable to convict crimes. This is one of the main reasons for the increase in crime.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Toplumca istenmeyen ve kamu düzenini önemli derecede bozan davranışlara suç denir. Suç; insanlık tarihi kadar eskidir. Tarih boyunca yazarlar ve düşünürler insanı suça iten sebepleri incelemişler ve değişik görüşler ileri sürmüşlerdir.

Suçluluk, kişiyi toplum önüne çıkaran bir davranışın ürünüdür. Ceza hukukuna göre; yasanın cezalandırdığı hareket suçtur.

English, “suçluluk, hukuki ya da ahlaki kuralların bozulmasıdır” şeklinde ifade etmişti.

Seligman ve Johnson ise, toplum tarafından iyi ve yararlı diye kabul edilen inançların, gelenek ve göreneklere uymayan davranışların suç olduğunu belirtmişlerdir.

Bir davranış ya da eylem, belirli bir ülkenin ve dönemin, adet, töre, gelenek ve görenekleriyle, düşünceleriyle çelişki halinde bulunduğu takdirde, suç niteliği taşır.

Her toplumda, anti-sosyal davranışlarda bulunan bireylerin varlığı, düşünceleri, yöneticileri, hukukçuları, bilim adamlarını düşündürmüştür.

Platon, suçu, ruhun bir tür hastalığı olarak düşünmüş ve bunun üç nedeni olduğunu söylemiştir.

Platon’a göre bu üç neden, tutkular, haz arama alışkanlık ve bilgisizliktir. Bu nedenle Platon, suçlunun bilgilendirilerek iyi edilmesini ön görmüştür (Yavuzer, 2001:26).

Aristoteles, suç işlemenin nedenlerini yoksulluk, devrim gibi toplumsal koşullarda bulunduğunu ifade etmiştir.

Hippocrates ise suç, toplumsal koşulların yanısıra, bedensel yapısıyla kişisel ve suç arasındaki ilişkiyi de görmüş ve ünlü tipolojisini oluşturmuştur.

Ortaçağda suç şeytani bir davranış ve kötü ruhların teşviki ile ortaya çıkan bir eylem olarak kabul edilmişti.

Thomas Agum ise, suçların çoğunun kökeninde sosyal ihtirasların yattığını, en çok yoksulluğun suça neden olan bir etken olduğunu belirtmiştir.

Çağdaş bilim adamlarından Burt, suça yalnızca bir “septom (belirti)” gözüyle bakılabileceğini ve bunun kökeninde “zihin” olduğunu, suçluluğun ruhsal bir sorun olduğunu belirtmiştir.

Sanayileşme, kentleşme, teknoloji alanlarındaki ilerlemenin suç oranını artırdığı bilinmektedir. İstatistiklere göre saatin her dakikasında dört ciddi suç vakası kaydedilmektedir (Yavuzer, 2001:28).

Refah düzeyi artan toplumların daha mutlu olmaları bekenirken, daha mutsuz olmaları bir çelişki teşkil etmektedir. Burada teknolojiden vazgeçmek doğru olmaz. Yapılması gereken teknolojinin yaratacağı sakıncaları, bilimsel olarak saptayıp, ona göre bir önlem alınması düşünülebilir.

Bilim adamları bu konuda ortak fikirler ileri sürmüşlerdir. Teknolojinin tekdüze bir toplum yarattığı, hava kirliliği ve ozon tabakasının delinmesine neden olduğu aşırı yarışma nedeniyle acımasız savaflara neden olduğu, her türlü suçları artırdığı insanın ruh sağlığını bozduğu, güdülerini körelterek ve doğadan uzaklaştırarak, bir yabancılaşmaya neden olduğu, her türlü toplumsal değişime nedeniyle, uyum zorlukları yarattığı aşırı uyarılma nedeniyle, stresi ve şiddeti artırdığı ileri sürülmüştür (Ankay, 1998:184).

Suç ve suçla ilgili araştırmalar o kadar yoğundur ki, kitle iletişim araçlarında yer alan günlük haberlerin büyük bir bölümü bu konulara ayrılmıştır.

Uygarlık, bilim, teknoloji, sanayi geliştikçe, suçluluk olgusu da artıyor. İnsanın yararına olması gereken tüm bu gelişmeler, onu yalnızlığa mutsuzlığa götürüyor.

Kuralın yasağın olduğu her yerde, kuralı bozma, yasağı çiğneme, doğru olandan sapma, ya da yasağa karşı gelme vardır. Bu birey- toplum çatışmasının bir görünümüdür. Birey kendi arzularına güdülerine doyum sağlamaya çalışırken, toplum ona “ötekiler” adına “dur” demektedir.

Birey, toplumla insan olur, toplumla varlığını gerçekler. Ama insan bu kendini gerçekleştirmenin bedelini kendini sınırlayarak öder.

İnsan, kendine kurallar, normlar koyan, ölçütler yaratan tek canlıdır. İnsanlar kurallar koyar, soydaşlarıyla ortak davranış biçimleri geliştirir, ortak değerler yaratır. Onları, adet, töre, gelenek, ahlak, din, hukuk vb. kurumlar olarak kuşaktan kuşağa aktarır sürekliliğini sağlar.

Kurallardan her sapış, her karşı çıkış, ya toplumun kendiliğinden tepkisiyle, ya da örgütlü güçlerin yaptırımıyla karşılaşır. Kınama, ayıplama, gülünç bulma, aşağılama, dışlama gibi tepkiler, kural bozmanın bedeli olarak kişinin başında durur.

Sağlıklı toplum gelişme ve değişme halindedir. Toplumun maddi yaşamı bu değişmeyi doğal hızı içinde sürdürür. Buna karşılık, gelenek, töre, ahlak, din, hukuk gibi üst yapı kurumları daha zor ve yavaş değişir.

İyi- kötü, doğru- yanlış, davranış kalıpları toplumdan topluma değişmektedir. Örneğin, Californiada ilkel bir kavim olan Callinanero'larda bir baba, ormana gidip odun yükünü getiremeyecek duruma geldiğinde, oğulları ihtiyarı boğarak öldürürler. Başka bir ilkel kavram olan Vaterilerde, yaşlanmış aile reisini diri diri toprağa gömmek çok utandırıcı bir leke sayılır. Eskimolarda artık işe yaramayan yaşlıların yırtıcı hayvanların parçalanması için doğaya terkederler. Fidji'de bir çocuk annesini diri diri toprağa gömerken “böyle hareket etmem ona olan sevgimdendir” demişti.

Guanahılar, yeni doğmuş kız çocuklarının büyük bir bölümünü, diri diri gömerlerdi. İslamiyetten önce Araplarda, kız çocuklarını öldürmemek ayıp ve ahlak dışı bir davranış sayılırdı.

Kalmuk ve Kırgızlarda hırsızlık, kendi aşiretinin dışında yapılırsa büyük bir onur sayılırdı.

Çağımızda da toplumlar, eşitsiz değişme yasası gereği, çeşitli uygarlık düzeylerinde yaşamaktadır. Bu nedenle farklı ahlak anlayışları, farklı gelenekler, hukuk sistemleri ve değişik yönetim sistemleri vardır.

Örneğin bazı ülkelerde, içkiye yasak konurken, bazı ülkelerde serbesttir. A.B.D.'deki bazı eyaletlerde esrar serbest iken, öteki eyaletlerde suç kapsamına girmektedir (Yavuzer 2001:17-20).

Suçlu bir bireyle, suçlu olmayan birey arasındaki en belirgin fark, suçlu olmayan bireyin “suçluluk dürtülerini” kontrol edebilmesi ve toplumsal açıdan zararsız bazı faaliyetlerde onlara çıkış yolları aramasıdır (Yavuzer, 2001:21).

Bireyin bunu başarabilmesi büyük ölçüde sağlıklı bir toplumsallaşma sürecinden geçmesine bağlıdır. İnsan kişiliğinin maddi temelini oluşturan ve doğuştan getirilen gizil güçler, yetenek, zeka, huy, bedensel özellikler, insanın içinde geliştiği toplumsal ortamda anlam kazanır. Yapılan araştırmalar, suç işlemede etkin olduğu düşünülen zeka geriliği, bedensel bazı gerilikler, ancak uygun toplumsal çevrede etkinlik kazanabildiği gerçeğini ortaya koymuştur (Yavuzer, 2001:22).

Birey, toplumda hem saygınlık kazanmak hem de rolünün yerini belirleme gereksinimi duyar. Toplumsal uyum büyük ölçüde bu gereksinimin karşılanmasına bağlıdır.

İyi bir sosyal uyumun gerçekleşmesi için birey farklı guruplara uygun bir biçimde davranmalı, iş arkadaşları ve öteki çevresi ile uyum içinde yaşayabilmelidir. Toplumca uygun görülen tutum ve davranışları onaylamalıdır. İyi bir sosyal uyum, aileden gelen olumlu etkilere bağlıdır. Ailede, bireylere örnek olabilecek modeller zayıf ve yetersizse, ev dışındaki sosyal uyumları büyük ölçüde engellenir.

Sonuçta sosyal olmayan kişi ya A-sosyal, ya da Anti-sosyaldir.

A- sosyal kişi, toplumun kendinden ne istediğinin farkında değildir.

Anti-sosyal kişi ise, toplumun kendinden ne istediğini farkındadır. Ancak kasten bunları yerine getirmez, karşı çıkar. Bu tür bir kişi, gerektiğinde boyun eğmeyi bilmeyen, zarar verici, başkalarının zararına da olsa, kendi arzularını ön planda tutan kişidir (Yavuzer, 2001:24).

Günümüz Kriminolojisine göre suç nedenleri:

- 1) Yapısal ve Biyolojik Nedenler
- 2) Psikolojik Nedenler
- 3) Ekonomik Toplumsal ve Kültürel Nedenler
- 4) Coğrafi Nedenler

Biyolojik Teoriler

Bu teoriler, suçluların biyolojik ve genetik bakımdan genel nüfusa oranla daha farklı olduklarını savunmaktadır. Suçlu kişilerin, farklı kumaştan yapılmış olduklarını genetik, fizyolojik ve yapısal farklılıkları nedeniyle, suç işlemeye yatkın olduklarını ileri sürmüşlerdir.

Suçu Beden Yapılarındaki Farklılıklara Dayandıran Görüşler:

Antik çağlarda çirkin ve deforme kişilerin bela ve kötülüğün belirtisi olduğu sanılır ve onlardan uzak durmaya çalışılırdı.

Alman Psikiyatrist Ernst Kretschmer ise 1921 yılında yayınladığı beden yapısı ve kişilik adlı eserinde, beden tipi ve bazı akıl hastalıkları arasında bağlantı olduğu düşüncesini ileri sürmekteydi.

Alman Psikiyatrist Ernst Kretschmer'in kişileri üç tip beden yapısına göre sınıflandırması:

-Piknik Tipler : Orta boylu, yuvarlak hatlı, geniş yüzlü, kısa ve kalın boyun ve yumuşak ellere sahiptirler.

-Atletik Tipler : Adaleleri ve bedenleri gelişmiş, geniş omuzlu kişilerdir.

-Astenik Tipler : İnce yüz, beden, boyun, kollar ve bacaklara sahip kişilerdir.

Psikolog ve tıp doktoru olan **William Sheldon** da, dış görünüşün üç boyutunu incelemiş ve bunlara uygun mizaçları belirlemeye çalışmıştır.

-*Endomorfik Tipler* : Şişman, yumuşak ve yuvarlak güçlü kişilerdir.

Bu tip kişiler eğlenceden hoşlanan, neşeli, arkadaş canlısıdırlar.

-*Mezomorfik Tipler* : Adaleli, atletik ve güçlü kişilerdir. Bunlar saldırgan, cesaretli ve dinç kişilerdir.

-*Ektomorfik Tipler* : Uzun boylu, zayıf, beyni gelişmiş tiplerdir. Bu tip kişiler de içe dönük, duygusal ve sinirli tiplerdir.

Sheldan 400 kişi üzerinde yaptığı araştırmada, Mezomorfik tiplerin suç işlemeye daha yatkın olduğu saptamıştır.

Günümüzde bu teori terk edilmiştir. Cezaevlerinde bulunan suçlular, daha kaba hatlı, daha çirkin ve daha sağlıksızdırlar. Bu kişiler, kazalara daha fazla maruz kaldıkları, zor yaşam koşulları içinde yaşadıkları, kötü beslendikleri için ufak tefek ve sağlıksızdırlar.

Genetik Teoriler:

Suçlu davranışının soya çekim ile ilgili olduğu savunulmuştur.

Aileler üzerinde, Henri Goddard (1916) ve Richard Dugelale (1942) yaptıkları araştırmalarda; geri zekalılığın %50 soya çekim yoluyla geçtiğini ve zamanla suçluluğa yol açtığını belirtmişlerdir.

Rosenthal 1970 yılında yaptığı araştırmalarda, belirli tip suçları işleyenlerin EEG'lerinde bozukluğa daha çok rastlandığı ortaya çıkmıştır.

- İkizler üzerinde yapılan araştırmalarda, Johannes Large 1930 Almanyada bir cezaevinde 30 çift ikizi incelenmiştir. Tek yumurta ikizlerinin benzeşme oranının %77, ayrı yumurta ikizlerinin ise %12 olduğunu görmüştür.

Kromozom üzerinde yapılan araştırmalar:

Normal insan hücresinde 23 çift yani 46 adet kromozom, normal erkek hücresinde 23 çift yani 46 adet kromozom bulunmaktadır. Normal erkek hücresinde bir X bir de Y kromozomu vardır. Normal kadın hücresinde iki adet X kromozomu vardır. Nadiren X kromozomunun eksik veya fazla olduğu kişilerde zeka geriliğine neden olduğu görölmüştür.

1965'de Patrica Jacobs suç işeme eğilimi olan, akıl hastalarında yapmış olduğu araştırmada 197 hasta incelemiş ve 7 erkekte kromozom yapısının XYY olduğunu görmüştür. Bu hastalarda 46 kromozoma ek bir Y kromozomu bulunduğunu, bu kromozomun,uzun boy, normalin altında bir zeka, saldırganlık gibi bir arada bulunan üç özelliğe yol açtığını belirtmiştir.

Fakat yazarlar yine de, şiddet suçlarının, daha büyük bir çoğunluğunun, kromozomları normal kişilerce işlendiğini söylemişlerdir.

Epilepsi, psikopati, iç salgı bezleri düzensizlikleri, beden yapısı, zeka ve kalıtım, kromozom sapmaları (xyy), toksin-enfeksiyon durumları, organik beyin sendromları, beyin ırları, vücut biyokimyasındaki dengesizlikler, organik kökenli cinsel sapmalar, organik psikozlar, menapoz ve andropoz sorunları, gebelik sırasında annenin sigara uyuşturucu, antibiyotik kullanması, radyasyon olması, oksijen yetersizlikleri, çocukta meydana gelen fiziki örselenmeler, basınç farklılıklarının yaratacağı bozukluklar, şiddet suçlarının nedeni sayılabilir. (Ankay, 1998:188)

Epilepsi; Şuur kaybı, duyuısal sanrılar ve çeşitli ruhsal bozukluklarla birlikte lokal veya genel ihtiyaç nöbetleri halinde gelen sinir hastalığıdır. Epilepsi, beyindeki bir grup sinir hücresinin, kendiliğinden harekete geçerek deşarj olması ile belirir. (M. Larouse, 1992:289)

Bazı bilim adamları tarafından, epileptiklerin özel bir kişiliğe sahip oldukları ileri sürölmüştür. Bunlar: Benmerkezcilik, çocuklaşma, inatçılık, kavgacılık, geçimsizlik, şüphencilik, cinsel ve dinsel duygu ve eylemlerde artmadır. Bu belirtiler alkol etkisi altında ortaya çıkabilir. Özellikle gizli epilepsi nöbetleri esnasında, adam öldürme, yangın çıkarma, hakaret, kaçma, göstermecilik, hırsızlık gibi eylemler görölebilir (Ankay, 1998:146).

İç Salgı Bezleri: İç salgı bezleri beş çeşittir. Troid, paratiroid, böbrek üstü bezleri, cinsiyet, pankreas bezleri ve bunların çalışmasını etkileyen hipofiz bezi (Yavuzer, 2001:88).

Troid bezi: Troksin hormonunu salgılar. Az çalışması halinde, şişmanlık, cücelik, zekada gerileme, halsizlik, yorgunluk, dalgınlık yapar. Çok çalışması halinde , zekada artma, hareketlilik, terleme, sınırlılık ve basedon hastalığına sebep olur (Ankay, 1998:32).

Böbrek üstü bezleri : Adrenalin ve noradrenalin salgılar. Bu salgı, duygusal ve düşünsel mekanizmaları harekete geçirir.

Adrenalin ve noradrenalin düzeyi arttıkça saldırgan davranışlarda artış görülür (Ankay, 1998:32).

Zeka

H.U. Gaddard'a göre bütün geri zekalıları suçlu, bütün suçluları da geri zekalıdır. Zayıf akıllılık, Merdel yasalarına göre kuşaktan kuşağa geçer.

Zekası 0-90 arasında olanlar geri zekalı, 90- 160 arasında olanlar normal, üstü ise zekalı kabul edilir.

Geri zekalı olanların, davranışlarının sonuçlarını ve yasaların kapsamını onaylamadıkları için suç işledikleri söylenmiştir.

1910-1914 yılları arasında, suçlular arasında %50 oranında zekaca geriliğe rastlanmıştır. 1924-1928 arasında ise suçlularda, geri zekalı oranının %20 olarak belirlendiği görülmüştür.

1934'de Glueckler suçlu ve suçlu olmayan çocukların bulunduğu guruplarda zeka testlerinin sonuçlarını karşılaştırarak suçlu gurubun %13.1 'inin zeka bölümünün 70'in altında bulunmasına karşılık, bu oranı suçlu olmayan çocukların oluşturduğu kontrol gurubunda % 1.5 olarak bulmuştur.

1971'de Farrington ve West, küçük yaşta mahkum olan suçlu çocuklarda zeka bölümü düşüklüğünün önemli bir bulgu olduğunu ileri sürmüştür (Yavuzer, 2001:98).

Saldırganlık ve Suç

Saldırganlık ve suç arasında yakın bir ilişki vardır. Lorenz'in saldırganlık üzerine adli yapıtında, insanlarda içgüdüsel bir enerji birikimi olduğunu, yeterince enerji birikmişse, bir uyaran olmasa bile patlamaya dönüşerek, saldırgan davranışlarda bulunduğunu belirtmiştir (Ankay, 2002:3).

From ise, ilkel avcılarının ve yiyecek toplayıcılarının beslenme düzeninin %75 otcul, %25 etcil olması, insanın saldırgan donanımının daha zayıf olduğunu kanıtlamaktadır (s.14).

Hayvan davranışları incelendiğinde, aynı fizyolojik temeller saptanabilir. Etobur olan yırtıcı hayvanların (aslan, kaplan, kurt) beyinleri incelendiğinde bunların, saldırganlığının nörolojik temelini diğer otobur hayvanlardan farklı olduğu saptanmıştır. Buna rağmen yırtıcı olan bu tür hayvanların, saldırganlığı bile, sadece beslenme, korunma gibi yaşamsal tehditlerle sınırlıdır. Hiçbir zaman keyfi olarak ya da canları sıkıldığı için diğer hayvanları öldürmezler.

Freud ise; saldırganlığın insanın doğasından kaynaklanmakta olduğunu söylemiştir. Bunu bir içgüdü olarak nitelendirmektedir. Eros ve Thanatos bir içgüdü olarak, toplumsal değerlerin insan üzerindeki yansıması olan süperegö ile sürekli çatışma halindedir. Bunun sonucu olarak nevrozlar ve kültürel çatışmalar oluştuğunun görüşündedir. Bu çatışmanın faturası Freud'a göre anksiyet alır. Kaygı, bilinçdışı bir saldırganlığın alarm işaretidir. İşte bu kaygı dışa vurulursa, suç niteliğinde davranışların görülebileceğini belirtmiştir (s.15).

Psikolojik Teoriler

Psikiatri ve Psikoloji organik akıl hastalarının, suçlu davranışa, etkili olduğunu belirtmektedir.

Örneğin; Frengi, merkezi sinir sistemi üzerinde, bozukluk yaratır.

Yaşlılık; beyin frontol bölgesinde küçülmeye neden olur. Genç suçlularda ise, sara (epilepsi) görülebilir. Menerjit gibi enfeksiyonlu durumlarda, kişilerin davranışlarında önemli değişikliğe yol açar.

Psikanalitik Teoriler:

Sıgımd Freud, davranışlardaki sapmanın, temel dürtülerin baskı altında tutulmasından kaynaklandığını ileri sürmektedir.

Bu baskı, örf, adet, gelenek, görenek ve beklentiler nedeniyle ortaya çıkar. Bilinç ya da superego ile açlık ve cinsel istekler gibi bazı temel dürtülerin gelişmesi nedeniyle oluşur.

Bunlara göre suç, iç kontrol mekanizmasının (id) ilkel, saldırgan ve antisosyal güdülerini sınırlayamadığı, bir kişilik bozukluğunun ortaya çıkmasıdır.

Freud'a göre suçluda, ordopol dönemden kaynaklanan ve şuur altına itilmiş suçluluk ve günahkarlık duygularını, hafifletmeye yarayan ceza görme isteği ağır basar. Suçlu, bu duygulardan arınabilmek için, yakalanıp cezalandırılmak ister ve suç işler.

Franz Alexander ise suçluyu, gelecekte daha büyük ödüller elde edebilmek için şimdiki zevk ve hazzardan vazgeçemeyen kişi olarak tanımlamaktadır.

Bazı Psikanalistler, sevgi, beslenme ve güven gibi aile içinde tatmin edilmesi gereken ihtiyaçların yokluğunu telafi için, suç işlendiğini ileri sürmektedir.

Temel gereksinimlerini, aile içinde karşılayamayan çocukların strese düştükleri ve suç işledikleri gözlenmiştir.

Başka bir Psikanalitik görüşe göre ise anti-sosyal davranış, anne ve babanın müsadeci tavırlarından kaynaklanmaktadır. Çocuğun işlemiş olduğu suç, anne ve babanın “id” ini tatmin etmekte ve onlarca onaylanmaktadır.

Bu durum ise, superegonun tam olarak gelişmemesine yol açmakta ve onun toplumun yasakladığı hareketleri, kontrol altına alabilme yeteneği azalmaktadır.

Ulman ve Kreshner psikopatiyi incelemişler ve psikopatların neden suç işlediklerini saptamışlardır.

Duygusal uyarılara karşı daha duyarsız oldukları için, psikopatlara normal insanlardan daha fazla uyarı gerekmektedir. Bu nedenle de bunların normal insanlara kıyasla, heyecan verici olayları daha fazla arzuladıkları görülmüştür.

Pek çok yazar, anne ve babanın olmayışının ya da anne ve baba tarafından istenmeyişin psikopatlığa yol açtığını iddia etmektedir. Bunlardan psikiyatr Buss iki tür ailenin psikopatlığa yol açtığını belirtmektedir.

1. Soğuk mesafeli anne- baba.
2. Tutarsız anne- baba. Yani ne zaman ödüllendireceği, ne zaman cezalandıracağı belli olmayan anne-baba.

Vachelson ve Sonenov suçluların kendilerine özgü özel bir düşünme modeli olduğunu yazmaktadırlar.

Bu düşünme modeli küçük yaşta oluşmaya başlar. Bu düşünce şekli sorumsuz kişilik ile birleşince, kişinin suç işlemesi kaçınılmaz olur.

Psikolojik nedenlerin en önemlisi, anne babanın çocuğa olumlu bir model oluşturmamasındandır. Reddetme, aşırı koruma, tutarsızlık, kardeş kıskançlığı, dağılmış aile çocukları, anne ve baba geçimsizliği, her insanın geçirdiği, psikolojik gelişim basamaklarındaki saplanmalar, okul başarısızlıkları, psikozlar, nevrozlar, cinsel sapmalar sayılabilir.

Aile

Aile, İnsan yaşamında önemli bir birimdir. Aile kişinin, temel ihtiyaçlarını karşılamasının yanında, onun ruhsal gelişiminin ve davranışlarının biçimlendiği yerdir. Ancak kişi, ailesini seçme özgürlüğüne sahip değildir. Kişinin ailesi, kültürel-sosyal-ekonomik yönden, çağdaş olmayabilir. Bu ise kişiliğin, oluşumunu önemli ölçüde etkiler.

Örneğin; Okul öncesi dönemde çocuğun toplumsallaşma yolunda kendisine tanınan deneyim fırsatları önemlidir. Bu dönemde çocuk, sosyal bir birey olacağını öğrenirken, aynı zamanda, en küçük ayrıntısına kadar kopya edeceği bir modele gereksinim duyar. Kişiliğin gelişimi için önemli olan, bu özdeşleşme, aile içindeki yakın üyelerle gerçekleşebilir. Genellikle anne, baba, dayı, amca, teyze gibi. Bu model alınan insanların, bozuk bir kişilik yapısına sahip olması halinde, bu kötü davranış örneğinin, çocuğa da yansıma olasılığı vardır (Yavuzer, 2001:126).

Ana Babanın Tutumu

Anne ve babanın çocuğa takındığı olumsuz tutumlar, ileride suçlu bireyler yetiştirmesine yardımcı bulunur. Reddedilen çocuklar, anne ve babası tarafından istenmeyen, çocuklardır. Bu çocuklar ileride yardım olgusundan uzak, sinirli, duygusal kırıklıkları olan, kendinden zayıflara karşı düşmanca davranan bireyler olurlar. Tutarsız çocuklar, ana ve babalarının tutumu aşırı sert ve hoşgörü arasında gidip gelmektedir. Çocuk hangi davranışı, ne zaman ve nerede istenmediğini kestiremez.

Tutarsızlık, ana ve babanın birbiriyle çok aykırı, ceza ve eğitim anlayışlarının çatışmasından doğabilir. O zaman çocuk, davranışını kime uyduracağını bilemez.

Bu durum içindeki çocuklarda, suç işleme ve saldırgan davranışlar daha fazla görülür. (Bluestein, 2000:207)

Psikopat (Anti-sosyal)

Suç olayında, antisosyal kişiliğin önemli rolü vardır (Yavuzer, 2001:135).

Bu kişiler empati yapamayan, toplumsal töreleri, yasaları çiğneyen, başkalarının hakkında saygı göstermeyen, bencil ve sorumsuz kişilerdir. Sık sık yalan söyler, kavga eder, dolandırılır, hatta öldürür. Bu yaptıklarından ötürü suçluluk ve pişmanlık duymaz. “Bahane bulma” mekanizmasını kullanır (Ussallaştırma) (Ankay, 1998:97).

Melog’a göre, psikopat (Anti-sosyal) kişi, başkalarıyla empati yapamayan, duygusal ilişki kuramayan, sadist insanlar anlaşılmalıdır.

Amerikan Psikiyatri Birliği tanımına göre antisosyal kişi ;

1. Tutuklanmasını gerektirecek eylemlerde sık sık bulunma, toplumun kurallarına ayak uyduramamak .
2. Sürekli yalan söyleme, takma isimler kullanma, kişisel çıkarı için insanları kullanma.
3. Yineleyen kavga dövüşler ya da saldırılarla, belirli olmak üzere sınırlılık ve saldırganlık.
4. Kendisinin ya da başkalarının güvenliği konusunda umursamazlık.
5. Bir işi sürekli götürememe, mali yükümlülüklerini tekrar tekrar yerine getirememe ve sürekli bir sorumsuzluk .
6. Başkalarına kötülük yaptığı halde, vicdan azabı çekmeme ve buna mantıklı açıklamalar getirme (Gençtan, 2000:277).

Ekonomik Toplumsal ve Kültürel Nedenler

Bu guruptaki nedenler, makro düzeyde ve daha belirleyicidir. Ekonomik krizler, enflasyon, savaş, kuraklık ve sınıflar arası dengenin bozulması, kentleşme ve buna bağlı göçler, anomi ve yabancılaşma, kültürel farklılıklara bağlı kuşaklar arası çatışma, dış göçlere bağlı kimlik bunalımı, çekirdek ailenin sorunları, siyasal otorite boşluğu ya da siyasal otoritenin yanlış kullanılması, hızlı toplumsal değişmeler, kitle iletişim araçlarının olumsuz etkileri sayılabilir (s.278).

Savaşlar ve Suçlar

Savaşlardan sonra, suçlarda da artış olduğu söylenmektedir.

Faustin'in istatistiksel verilerine göre suçluluk, uluslararası çatışmalara bağlı olarak bir artış göstermektedir. Birinci ve ikinci dünya savaşlarından sonra suçluluk, genel güvensizlikten geleneklerin ve ahlaki çözümlerin bir sonucu olarak, artış göstermektedir (Yavuzer, 2001: 219).

Savaş, milletler veya aynı ülkeden iki teşkilat arasında, başka bir yolla elde edemediği şeyi, kuvvet yoluyla almak, istediklerini kabul ettirmek ve başkasının isteklerine boyun eğmemek amacıyla girişilen kuvvet denemesine savaş denir (M. Larouse, 1992:358).

Tarihte, hiç savaş yapmamış toplum çok azdır. Günümüzde tek canlı örnek, Eskimolardır. Eskimolar, dağınık bir yaşam biçimi seçtikleri için örgütlenip, savaşmıyorlar. Savaş yapabilmek için, örgütlenmiş bir toplum olunması koşuldur (Fikretoğlu, 1990: 53).

Savaşların, nüfus büyümesini yavaşlatma, besin maddeleri dağılımını aksatma, yoksulluk ve yoksulluğun getirdiği açıklara yol açma, aktif nüfusun önemli bir bölümünü normal yaşama uyumsuzlaştırma, kültürel durgunluk getirme gibi yıkıcı etkileri vardır (Fikretoğlu, 1990: 55).

Dış güçlere bağlı olarak kimlik bunalımı, Yurt dışındaki işçi ailelerinin çocuklarında görülen veya başka ülkelere iltica eden insanlarda görülen kültür çatışması sonucu, meydana gelen bunalımdır. (Yavuzer, 2001: 218)

Göçmen çocuklar, kendi ülkelerine döndüklerinde memleketinin örf, adet ve geleneklerinden uzakta büyüdükleri, anadillerini yeterince öğrenemedikleri için bir uyum sorunu çekmektedirler.

Göçmen olarak gittiği toplumdan aldığı bazı kültür kalıplarıyla, kendi ülkesinin doğal sosyal yapısı, gelişme çağı çocuğunda bazı derin izler bırakarak onu aşağılık duygusu içinde bir birey olarak topluma sunacaktır.

Sosyo ekonomik ve kültürel düzeyi düşük ailelerden gelen çocuklar, göçmen olarak gittikleri ülkenin toplumsal kurallarına uyum sağlayamıyorlar. Onlar da kendilerine model olarak, yakın çevredeki kendi ırkından gelen insanlar arıyorlar. Böyle olunca kültürel kargaşadan uzak kalabiliyorlar.

Bu kez de, içinde yaşadıkları toplumdan soyutlanmaya başlıyorlar. Bu nedenle, bulundukları ülkenin ana dilini öğrenmekte güçlük çekiyorlar.

Dil sorunu, önemli bir sorunu da beraberinde getiriyor. Bu da okul sorunudur. Okula gitmeme çoğalıyor.

Örnek: Batı Almanya'daki 1.2 milyon yabancı çocuktan ancak yarısı okula gitmektedir. Devamsızlık ve okulu terk oranı çok yükselmektedir.

Okulu terk eden ve iş bulamayan gençlerin bir bölümü, küçük suçlara ya da uyuşturucu madde kullanmaya yönelmektedir. Buna sıkıntı ve kırıklarına bir çıkış yolu olarak başvurmaktadır.

Kitle İletişim Araçları ve Suç

Kitle iletişim araçlarının hızla yayılması, seyirci, dinleyici ve okuyucuya şiddet eylemleri ve suçlu davranış biçimlerinin sunulması, suçlu davranışla kitle iletişim arasındaki ilişki sorununu ön plana çıkarmıştır.(Yavuzer, 1988:232)

Bir bilginin, bir görüşün ya da bir davranışın yayılması sürecini gerçekleştiren kitle iletişim araçlarının, hiç kuşkusuz kişi üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri vardır.

Özellikle, çocuklar kendilerine model olarak seçtikleri televizyondaki dizi kahramanlarının özelliklerini günlük yaşamlarına ve oyunlarına yansıtmaya başlarlar. Televizyondaki dizi kahramanı, çeşitli davranış ve hareketleriyle çocuktaki saldırganlık dürtülerini harekete geçirebilir ve onu saldırgan yapabilir. Çünkü çocuklarda, dürtüleri dizginleme yeteneği çok zayıftır.

Yapılan araştırmalarda, kitle iletişim araçlarında sunulan program ve yazıların çok büyük oranda saldırgan davranışlar içerdiği saptanmıştır. Örneğin, çocuklara yönelik resimli dergilerde, büyük ölçüde saldırgan davranış örnekleri sunulmaktadır.

Her sayfada bir şiddet eylemi olduğunu varsaydığımızda her çocuk on yıl içinde 18,000 kavga cinsel saldırı, işkence vb. sahneler gördüğü söylenebilir (Yavuzer, 2001: 244).

Bu yüksek düzeyde şiddet izleme, bir başka deyişle kötü uyarım bombardımanı, saldırgan davranış ve tutumları güçlendirebilir (Yavuzer, 2001:246).

Bilimsel bulgular, televizyonun iyi bir öğretmen olduğunu göstermektedir. Televizyon programlarındaki gerçek ve öyküsel şiddet olayları başka ülkelere aktarılmaktadır.

Örneğin; Rambo filminin etkisi altında kalan bir ilkokul öğrencisi, tabanca ile öğretmenini ve arkadaşlarını bir süre sınıftan rehin almıştır. Taksii filminin etkisi altında kalan bir genç, ABD başkanına saldırıda bulunmuş ve başkan ölümden kıl payı kurtulmuştur. ABD’de 1961 yılına kadar ticari uçak kaçırma olayı olmamışken, ilk kez havanaya kaçırılan ve TV’de yayınlanan bu olaydan sonra bir yıl içinde 87 uçak kaçırma olayı olmuştur.

Aileler, televizyondaki simgesel modellerin gerçek modeller kadar etkili olduğunu bilselerdi çocuklarına televizyon izlettirmezlerdi (Ankay, 2002:2).

Kuşak Çatışması

20. yy’da hızlı toplumsal değişme, kuşaklar arasında, çatışmayı belirgin bir şekilde artırmıştır. Bilimsel gelişmeler, eski değer yargılarının ve yaşam anlayışının değişmesini zorunlu kılmıştır.

Hızlanan toplumsal değişmeler, eski kuşakları yani uyumları zorlamakta, yaygınlaşan eğitim ve kitle iletişim araçları yepyeni uyanış ve bilinçlenme getirmiştir. Sonuçta, eski kuşaklarla gençlik arasında, aslında varolan ayrılık, yeni boyutlara ulaşmıştır.

Eski kuşaklar, yeniliklere uymaya güçlük çekince, eski yaşam anlayışına sınıksıkı sarılmışlardır. Çocuklarını da, kendilerinin uzantısı olarak görme eğiliminde olduklarından, gençlerdeki başkallığı yadırgadılar. Oysa yeniliğe açık olan gençler, daha başarılı oldular. Ancak gençler, gelişme döneminin gereği olarak,

başkaldırmaya ve bağımsız olmaya çabaladıkları için, eskilerin tüm değerlerini yadsımaya başladılar. Bu da eski kuşaklarla, aralarını açtı. (Yörükoğlu, 2000:390)

Yoksulluk, ekonomik etkenler, suçluluğun açıklanmasında büyük yer tutar. Ekonomik sistem içinde en büyük suç nedeni, işsizliktir.

A.Bonger araştırmasında, çağdaş dönemlerde gerçekleşen büyük sanayileşme atılımları, insanın hırçınlığını körüklediğini belirtmiştir.

Sanayileşme olgusu, rekabeti ortaya çıkarmış alıcılarla-satıcılar belirtmiştir.

Satıcılar kendi aralarında, çalışanlarla sermaye sahiplerini karşı karşıya getirmiştir. Bu sistem çocukların çalıştırılmasını, kadının evden uzaklaşarak iş yaşamına sürüklenmesini getirmekte ve doğurduğu büyük eşitsizlikler nedeniyle sınıflar arasında kıskançlık, kin, nefret duygularını körüklemiştir.

West, 1973'de yaptığı araştırmasında suçluların, %33.3'ünün ekonomik düzeyi düşük gruptan geldiğini belirtmiş. Bununla birlikte, düşük ekonomik düzeyin bireyi suça yönelten tek neden olmasa da suça elverişli ortamı hazırladığı bilinmektedir.

Örneğin küçük sağlıksız ev koşulları, kalabalık ev halkı, cehalet, düşük sosyal statü gibi etkenler suça elverişli ortamı hazırlamaktadır (Yavuzer, 2001:210).

Göçler

Bazı araştırmacılar, göçler, kentleşme, gibi nüfus hareketleriyle suçluluk ve suç türleri arasındaki ilişki üzerinde durmuşlardır. Demokratik etkenlerin, ekonomik ve kültürel sorunlarla iç içe bulunması, suç olgusunu ortaya çıkarmakta ve suçluluğun artışına neden olmaktadır.

Bertelloniye göre, çocuklardaki uyumsuzluk oranıyla göç arasındaki ilişki, göç edenlerin kişilik yapısına bağlı değildir. Bu bireylerin, toplumsallaşmaya entellektüel bakımdan hazırlıklı olmayan kişilerininkine yapılan etkilerden, doğmakta olduğunu belirtmiştir.

Araştırmalar göstermiştir ki, insanın çoğu zaman dışardan g edenlere karşı kentlilerin önyargıları yüzünden de soyutlanması, yeni bir sosyo-ekonomik ve kültürel sisteme uyum gösterememesi, az ya da çok ağırlıkta suçlar işlemeye yönelmesini kolaylaştırmaktadır.

Bondini'de ocuk ıslah evinde, 62 kız ocuk üzerinde yaptığı araştırmada şu sonuçları ileri srmştir. Çocuklar, uyumsuzluk yüzünden değil yaşları nedeniyle, yani çevrenin etkilerine daha açık olduklarından bu çevreye uymak için suça yönelmişlerdir.

Di Tillio ise G olgusunun, suçu yaratan ortam değil, suçluda gten önce de var olan genetik etkenlerin ortaya çıkmasını kolaylaştıran olay olduğunu vurgulamıştır.

1971 yılında Türkiye'de yapılan bir araştırmaya göre 1181 suçlu çocuktan 711'inin gecekonduda yaşadığı belirlenmiştir.

Gecekondunun ekirdek ailesi, kentin modern çekirdek ailesinden farklı bir kültür yapısına sahiptir. Kentin insan yaşamını kolaylaştıran, konforu çekicidir. Ancak kentteki gelenek ve görenekler, kırsal kesimin daha çok dinsel inançların yönlendirdiği, örf, adet, namus, ahlak anlayışına uymamaktadır. Erkek otoritesini, yitirmekten korkmaktadır. Kadın ve çocuklardan, daha zgr ve bağımsız olmak istemektedir.

Gecekonduda yaşayan gençler, eğitim olanaklarından ailesinin ekonomik durumundan ötürü yeterince yararlanamıyorlar ve öğrenim yaşında para kazanmak çabası içine giriyorlar. Küçük yaşta, her türlü işleri yapmaya hazırđılar. Dilencilik, karaborsacılık, kaçak ya da karaborsa sigara satışı gibi her işe karışmalar ve suça sürüklenmeleri mümkündür (Yavuzer, 2001:212).

Coğrafi Modeller

Bu tür modeller, diğerlerine göre suçu daha az etkilemektedirler. İklimler, basınç, nemlilik, yüzey şekilleri, demokratik nedenler nüfus artışı, coğrafi nedenler arasında sayılabilir.

Suçlar, sıcak yaz aylarında daha çok işlenmektedir.(Ankay, 1998:189)

Suç Teorileri

Sosyolojik ve Sosyopsikolojik olarak ikiye ayrılır.

1.Sosyolojik Teoriler

Sosyolojik Teoriler suçluluğun nedeninin, kültür çatışması olduğu varsayımından hareket ederek, sosyal ve kültürel çevredeki kriminojen koşulları inceler.

Bireysel farklılık üzerinde durulmaz, dış faktörlere ağırlık verilir.

Sosyolojik teoriler, yapısal alt- kültür teorileri olarak, incelenir.

Yapısal Teoriler

Aykırı Fırsatlar Teorisi

Özellikle, çocuk suçluluğunu açıklamak için, kullanılmıştır. Belirli fırsatlara ulaşabilmek için, yasal ve yasal olmayan yollar bulunmaktadır. Yasal fırsatlar engellendiği zaman, yasal olmayan yollardan yararlanma yollarına gidilir. Bu da suçu doğurur. Çocuk suçluluğunun, yasal fırsatların artırılması yoluyla önlenmesi gerektiğini, söylemişlerdir.

Tepki Teorisi

Bu teoriyi, Alber Cohen ortaya atmıştır. Cohen'e göre suç, sosyal sınıf farklarından ve bunun sosyal statüye olan etkilerinden ortaya çıkmıştır.

Düşük gelir grubuna sahip gençler, hep orta sınıfın cetveli ile ölçülmekte orta sınıfın yönettiği okullarda bu gençlere, orta sınıfın değer ve standartları kabul ettirilmeye çalışılmakta, bu sınıfın ortaya koyduğu amaçlara ulaşmaları önerilmektedir.

Halbuki, düşük gelir sınıfına mensup genç, orta sınıf amaçlarına erişebilmek için yeterli sosyalleşme deneyimlerine ve geçerli bir sosyal statüye sahip bulunmamaktadır.

Bu durum onda bunalım, tatminsizlik ve kendine olan saygısında azalmaya yol açar. Orta sınıf standartlarına tepki olarak suç işler. Bu tepki görünüşte bir red olup, aslında suçlu bu reddettiklerini içten içe arzulamaktadır. İşledikleri suçlar, bir amaca yönelik değildir. Bunlar genellikle yarar gütmeyen, olumsuz nitelikte ve haince işlenmiş suçlardır. Başkalarını rahatsız etmek amacı güderler.

Çatışma Teorileri (Uyuşmazlık Teorisi)

George Vold suçun, sosyal çatışmanın bir ürünü, politik ve sosyal eşitsizliğin bir yansıması olduğunu ileri süren ilk kriminologdur.

Dahiendorf ise, toplumdaki tabakalaşmadan söz etmekte, bu tabakalaşmayı ekonomik sınıflara dayandırmaktadır. Toplumda yetkiyi ellerinde tutanlar (yönetenler) ve buna uyanlar (yönetilenler) olmak üzere iki grup insan bulunduğunu açıklamıştır.

Austin ise, suçun yetkiler arasındaki rol farklarından ortaya çıktığını savunmaktadır.

Yani, yönetenler ve yönetilenler arasında bir kopukluk, bir aksama bulunduğu görüşündedir.

Suçlu normlara karşı direnen kişilere verilen addır. Demek oluyor ki, Sosyal düzen, toplumu kontrol altında tutmak isteyen güçlü grupların, ürünüdür. Yani yönetenlerin yönetilenlere, bu güçlü grupların çıkarlarına aykırı girişim başlatırsa, suç işlemiş sayıldıklarını ifade etmişlerdir.

Alt-Kültür Teorileri

Sosyologlar, toplumun alt toplumlardan oluştuğunu belirtmektedir. Belirli meslekler ve sosyal kategoriler içinde ortaya çıkan bu farklı kültürler, tüm kültürün içinde yer alan alt kültür olarak adlandırılır.

Belirli bir alt kültüre mensup olmanın, kişiyi belirli amaçlara yönelteceğini ve bunların da hukuka aykırı olabileceğini, suç niteliği taşıyabileceğini ileri sürmektedirler.

Suç Çetesi Alt-Kültürü :

-Erişkinleri organize, suçluluk, faaliyetleri için eğiten çeteler.

-Zamanla çeteler uyuşturuculuğa yönelir ve bu maddeleri sağlamak için para kazanmaya yönelik, suç faaliyetlerinde bulunmaya başlayan çeteler.

-Çete kültürü içinde saygı kazanmak için çalma, şiddet kullanma ve mal tahrip etmede uğraşan çeteler.

-Cohen yaptığı araştırmada, çete oluşma nedeninin, herkesin sosyal statü ödemi içinde olduğunu ve herkesin bu statüye sahip olmamasından kaynaklandığını belirtiyor. Bunun sonucunda statü gerilimi yaşandığını, problemi çözmek için suç alt-kültürü yarattıklarını ifade ediyor.

İlgi Odakları Teorisi

Miler, düşük gelir sınıfının kültürü suç doğurur, çünkü standartları ve ilgi odakları orta sınıfın ilgi odaklarını ihlal etmektir demiştir. Düşük gelir sınıfının ilgi odakları: tedirginlik, sertlik, açıkgozlük, heyecan, kadercilik, başına buyruk olmadır. Kişi çevresiyle özdeşleşebilmek çevresince kabul edilmek, bir statüye sahip olabilmek için bu özellikleri benimsemek zorundadır. Bunları yaparken suç işlemesi kaçınılmazdır.

2. Sosyopsikolojik Teoriler

Kontrol Teorisi

Hans Eysenck, suçta soyaçekimin önemli bir rolü olduğuna inanmıştır. Örneğin, ödüllendirme ile ortaya çıkan davranışlar benimsenir.

Olumsuz sonuçlara yol açan davranışlar ise, daha az tekrarlanır. Ya da çocuk istenmeyen bu hareketi yapar yapmaz, hemen cezalandırılırsa, daha etkili olur. Çocuk, bu anti-sosyal davranışı, haz vermeyen bir tepkinin hemen izlediğini öğrenir.

Davranışın hemen ortaya çıkan sonuçları, uzun dönem ortaya çıkandan daha

fazla etkilidir. Buna örnek; Çocuk bir eylemi (anti- sosyal davranışı) yaptığı zaman hemen bir ceza verilirse, bu eylemi yapmaktan vazgeçecek ve zamanla şartlanacaktır. Bu antisosyal davranıştan hemen sonra ceza geleceğini bilecektir. Böylece çocuğun kendi içinde bir polis gücü olmuş olacaktır.

Sınırlama Teorisi

Walter Reckless'e göre, sınırlamanın olmaması suçu doğurur. Sınırlamalar iç ve dış olmak üzere iki tanedir.

Dış Sınırlamalar: Örf, adet, gelenek , görenek yani sosyal baskıdır. Göç etmiş, homojenliğini kaybetmiş, heterojen hale gelmiş, kültür çatışması olan toplumlarda dış sınırlamanın azaldığı görülmektedir.

İç Sınırlamalar: Psikologların superego dedikleri kavramdır. Dış sınırlamalar zayıf olduğu zaman iç sınırlamalar güçlüyse suç işlenmez, denilmiştir.

Doğrudan Doğruya Öğrenme Teorileri

Aykırıların Birleşmesi Teorileri

Bu Teoriye göre, suç modelleri ile yüz yüze gelme sonucunda, suç işleyecek kişi bu maddeleri öğrenir, denilmiştir.

Bu Teoriye göre, suçluluğu öğrenme küçük ve yakın gruplarla olur. Yani aile ve arkadaştan öğrenilir. Örneğin annesi çocuğa, hırsızlığın yanlış olduğunu öğretir, fakat çocuk parasının üstünün fazla verildiğini fark eden annenin bunu geri iade etmediğini, görür. Aynı şekilde bir işadamaı, vergi kaçırmayı hukuki olarak görürken, hırsızlığı hukuka aykırı olarak görür. Veya evin kapısı çalındığında anne çocuğa annem evde yok dedirtip, çocuğa yalancılığı öğretir.

Sosyal Damgalanma Teorisi

Onaylanmayan davranışa, sapma denir. Eğer onaylamama, ceza ile karşılanıyorsa sapma bir suçtur. Bununla birlikte toplum, sapıcı davranışta bulunanları seçip damgalar.

Bu damgalama iki şekilde gerçekleşir: Sapan, toplumun dikkatini çeken bireyi devamlı izler ve damgalamaya devam eder.

Birey damgayı benimser, kendisini sapıcı olarak görür ve sapıcı davranışlarını sürdürür.

Her iki durumda da, suçluluk artar. Bu görüşe göre belirli tip kişiler, diğerlerine kıyasla daha sık damgalanır. Düşük gelir sınıfından gençler, azınlık grupları.

Ayrıca damgalanmış insanlar veya mahkeme tarafından hüküm almış insanlar, çeşitli sorunlarla karşılaşır.

- Şüphe altında olma: suçlu daha önce işlenen suçlardan dolayı zan altına olacak. Kendisinin daha önce işlediği suça benzer suç işlendiği ve faili bulunmadığı zaman polis kendisinden şüphelenecek ve kendisini soruşturmaya çekecektir.
- İş bulma zorlukları
- Toplum dışına itilme
- Kendine olan saygı ve güveni yitirir. Hükümlü doğasında suçluluk olduğuna inanır ve bu şekilde devam etmenin kaçınılmaz olduğunu düşünür.
- Damgalanmaya Tepki: Suçlu damganın haksız olduğuna inanır ve bunu ispat için herkesten daha özenli davranır.
- Damgalayanlara Tepki : Suçlu, kendini damgalayanları (Hakimi, savcıyı, polisi) reddeder. Bazen kendisini, düzendeki bozuklukları ortaya çıkarmaya adar.
- Kutsal Konuma Gelme: Bazı özel durumlarda (kan davası, namus) gibi kavramlarda suçlu, kutsal duruma girer.
- Aslında nedenleri açısından her suçun ayrı ayrı incelenmesi gerekebilir.

Bazı suçlar biyolojik nedenlerden bazıları toplumsal, ekonomik, bazıları ise psiko-sosyal nedenlerden olabilir. Suçluluğu, tek bir evrensel faktöre bağlamamalıyız. Bütün faktörler suçun oluşumu için etkilidirler.

Cezaevi İstatistikleri

1995 yılındaki istatistiklere bakıldığında, yüzdeler alındığı zaman, 319 tane mahkumun, 103 kişisi hırsızlık, 18 kişi, uyuşturucu tasarrufu (içici), 1 kişi, 13 yaşından küçük kızla cinsel münasebet, geriye kalanlar ise darp etmek, adam öldürmek, öldürmeye teşebbüs cezaevine sevk edilmiştir.

1997 yılına bakıldığında, 289 tane mahkumun, 63 kişisi hırsızlıktan, 14 kişisi uyuşturucu tasarrufundan, 2 kişi, küçük kızla cinsi münasebetten, 1 kişi, yakın akraba ile cinsi münasebetten, 20 kişi de, darp ve adam öldürme ve öldürmeye teşebbüs etmekten cezaevine sevk edilmiştir.

1999 yılında 323 mahkumdan, 70'i hırsızlık, 15'i uyuşturucu tasarrufu, 1'i küçük kızla cinsi münasebet, 38 kişisi de darp ve adam öldürme suçu ile cezaevine sevk edilmiştir.

2000 yılında 415 tane mahkumdan, 94 kişisi hırsızlık, 22 kişisi uyuşturucu tasarrufu, 2 kişi küçük kızla cinsi münasebet, 34 kişi darp, adam öldürme ve ölüme teşebbüs etmekten cezaevine sevk edilmiştir.

1995 yılında, cezaevine sevk edilen 319 hükümlünün Meşguliyeti ;

- 106 kişi, mesleği olmayan,
- 34 kişi, aşçı- garson,
- 22 kişi, yapıcı- kalıpcı,
- 16 kişi, çiftçi- çoban,
- 16 kişi, inşaat boyacısı,
- 16 kişi, makinist,
- 15 kişi, kaynakçı-demirci, 4 kişi memur.

Kadınlar:

Ev Hanımı: 5

Terzi: 1

Ekonomist: 1

1997 yılında, cezaevine sevk edilen 289 mahkumun meşguliyeti ;

- 80 kişi, mesleği olmayan,
- 26 kişi, yapıcı- kalıbcı,
- 24 kişi, ahçı- garson,
- 15 kişi, şöför,
- 14 kişi, inşaat boyacısı,
- 14 kişi, makinist,
- 12 kişi, çiftçi- çoban,
- 5 kişi, memur.

Kadınlar:

Ev Hanımı:7

1999 yılında, cezaevine sevk edilen 323 mahkumun meşguliyeti;

- 71 kişi, mesleği olmayan,
- 39 kişi, yapıcı- kalıpcı,
- 38 kişi, ahçı- garson,
- 20 kişi, şöför,
- 19 kişi, çiftçi-çoban,
- 14 kişi, makinist,
- 10 kişi, inşaat boyacısı,
- 4 kişi, memur.

Kadınlar:

Ev Hanımı: 5

2000 yılında, cezaevine sevk edilen 415 mahkumun meşguliyeti ;

- 119 kişi, mesleği olmayan,
- 33 kişi, yapıcı- kalıpcı,
- 37 kişi, ahçı- garson,
- 30 kişi, şöför,
- 21 kişi, makinist,

- 13 kişi, inşaat boyacısı,
- 10 kişi, memur.

Kadınlara:

Ev Hanımı: 5

Turizm:1

Terzi:1

1995 yılında, cezaevine sevk edilen mahkumların tahsil ve ikamet durumu ;

- 1-Cahil 44 kişi,
- 2-İlkokul mezunu 168 kişi,
- 3-Ortaokul mezunu 50 kişi,
- 4-Lise mezunu 50 kişi,
- 5-Fakülte mezunu 7 kişi,
- 6-Şehirli 186 kişi, köylü 133 kişi.

1997 yılında, cezaevine sevk edilen 289 tane mahkumun, tahsil ve ikamet durumu;

- 1-Cahil 32 kişi,
- 2-İlkokul mezunu 149 kişi,
- 3-Ortaokul mezunu 39 kişi,
- 4-Lise mezunu 60 kişi,
- 5-Fakülte 9 kişi,
- 6-Şehirli 156 kişi, köylü 135 kişi.

1999 yılında, 323 mahkumun tahsil ve ikamet durumu;

- 1- Cahil 27 kişi,
- 2- İlkokul mezunu 166 kişi,
- 3-Ortaokul mezunu 58 kişi,
- 4-Lise mezunu 59 kişi,
- 5-Fakülte mezunu 13 kişi,
- 6-Şehirli 208 kişi, köylü 115 kişi.

2000 yılında, 415 mahkumun tahsil ve ikamet durumu;

- 1-Cahil 32 kişi,
- 2-İlkokul mezunu 209 kişi,
- 3-Ortaokul mezunu 72 kişi,
- 4-Lise mezunu 84 kişi,
- 5-Fakülte mezunu 18 kişi,
- 6-Şehirli 223 kişi, köylü 192 kişi.

1995 yılında muayeneye götürülen hasta sayısı :

- 1- 130 kişi dış doktoruna,
- 2- 68 kişi Barış sinir ve ruha,
- 3- 1997 yılında ise , 169 kişi dış doktoruna, 68 kişi de barış sinir ve ruha,
- 4- 1999 yılında ise, 68 kişi dış doktoruna, 39 kişi de Barış sinir ve ruha,
- 5- 2000 yılında ise, 76 kişi dış doktoruna, 60 kişi de barış sinir ve ruha gitti.

Amaç

Bu araştırmada amaç, Cezaevindeki mahkumların suçluluk duygusunu ortaya koymaktır.

Alt Amaçlar

1-Araştırma kapsamına alınan mahkum ve mahkum olmayan grubun kişisel özellikleri nasıldır?

2-Mahkum ve mahkum olmayan grubun suçluluk duygusu testinde bulunan herbir maddeye ilişkin görüşleri nasıldır?

3-Mahkum ve mahkum olmayan grubun suçluluk duygusu testinde bulunan herbir maddeye ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

4-Mahkum ve mahkum olmayan grubun suçluluk duygusuna ilişkin aralarında anlamlı fark var mıdır?

5-Farklı değişkenlere göre grupların suçluluk duygusu puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

Önem

Çağımızda, suçluluk her geçen gün artmaktadır. Teknolojinin ve buna bağlı olarak kitle iletişim araçlarının gelişmesi, suç patlamalarına neden olmaktadır.

Bu araştırma, Cezaevi yönetimini mahkumların eğitim seviyelerinin yükseltilmesi için, uyarıcı bir araştırmadır.

Mahkumların eğitim seviyelerini yükselterek, topluma kazandırılması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca bu alanda araştırma yapacak olanlara kaynak teşkil etmektedir.

Ekonomik düzeydeki dengesizlikler, adil olmayan gelir dağılımı, fert başına milli gelirin düşük olması, gibi etkenler suçluluğu artırmaktadır.

Bu konuda medyanın da olumsuz etkisi vardır. Örneğin; en çok TV izlenen zamanda A.B.D’de %0.4 olan şiddet içerikli filmler bizde %2.5 olarak gerçekleşmesi olayın boyutunu gözler önüne sermektedir.

Sayıtlar

1-Mahkumların, kendilerine verilen ölçme araçlarına içten ve doğru olarak yanıt verdikleri kabul edilmiştir.

2-Araştırmada kullanılan çözümleme yöntemleri, amaca uygundur.

3-Mahkum grubu dışında ele alınan, örneklem grubunun evreni temsil ettiği, kabul edilmiştir.

Sınırlılıklar

1-Araştırmanın örneklem grubunu, K.K.T.C. Merkezi Cezaevindeki mahkumların 100 kişisi, oluşturmuştur. Bu araştırmanın yapıldığı Mayıs/2002 yılında mahkumlar toplam, 120 kişiydi.

2-Mahkum olmayan grubu oluşturan insanların bir kısmı ev hanımlarından, bir kısmı Yakın Doğu'da okuyan üniversite öğrencilerinden, bir kısmı işçilerden, bir kısmı ise memurlardan oluşmuştur.

3-Araştırmanın anket uygulaması master öğrencileri tarafından yapılmış, incelenecek mahkumlar ise zorlama olmadan kendi istekleri ile gerçekleştirilmiştir.

Tanımlar

Bu araştırmada, sözü edilen bazı kavramların tanımları aşağıda verilmektedir.

Kriminoloji: Deneysel metod ve suçlunun kişiliğini inceleme yorumlama ile suç olayının tabii menşei ve işleyişini, sosyolojik ve biyolojik faktörlerini araştıran bilim (M. Larouse, 1992:568).

Psikopat Kişilik (Antisosyal kişilik): Başkalarının haklarını saymama ve başkalarının haklarına saldırma örüntüsü (Morgan, 1995:347).

Oidopal Dönem: Çocuğun 3-6 yaş arasındaki baba ve anneye aşırı bağlanma dönemidir (Gençtan, 2000:62).

Çete: Ordu birliklerinden olmayan silahlı küçük birlik (M.Larouse, 1992:416).

Cezaevi: Hükümlü ve tutukluların içinde bulundukları yapı (M.Larouse, 1992:134).

Güdü: Kaynağı duygulanma değil, akıl olan neden (Sözlük, 1985:257).

Esrar: Hint kenevininden, haşhaştan çıkarılan uyuşturucu madde (Ögel, 2001:70)

Sanrı: Uyanık bir kişinin kendi dışında varsaydığı ama gerçekte olmayan olayları algılaması (Sözlük, 1985:561)

Nevroz: Bir çeşit akıl hastalılığı (Ankay, 1998:96).

Psikoz: Genel olarak nevrozların dışında kalan, bütün akıl hastalıkları (Ankay, 1998:96).

Anomi: Toplumun insana yabancılaşması (Sokollu,1994:138).

Yadsıma: Hiç olmamış gibi kabul etme, yok sayma (Ankay, 1992:39).

Mahkum: Yargı sonucu suçluluğu saptanmış olan kimse (M.Larouse, 1992:18).

Saldırganlık: Kışkırtma olmadığı halde, başkasının can, mal ve namusuna saldırma eylemi (Ankay, 2002:1).

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama teknikleri açıklanmaktadır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın örnekleme, K.K.T.C. cezaevindeki mahkumların tümünden oluşmaktadır. Araştırmanın yapıldığı Mayıs/2002 yılında mahkumlar, 120 kişi olarak görülmektedir. Araştırmaya katılım gönüllü olduğundan, bir kısım mahkum gerek katılmak istemediğinden, gerekse okuma yazma bilmediğinden, bu araştırmaya katılmak istememiştir.

Mayıs/2002 yılı içerisinde, cezaevinde bulunan mahkumların 100 kişisine Suçluluk duygusu anketi uygulanmıştır. Evrenin %90'ına ulaşılmıştır.

Mahkum olmayan grubu ise, Lefkoşa'daki değişik sosyo-kültür gruplarından oluşturulmuştur. Bu nedenle işçi, memur, öğretmen, öğrencilerden, okul aile birliklerindeki velilerden oluşan 105 kişiden yararlanılmıştır.

Uygulanan Anket, 30 soruluk Suçluluk duygusu testi soruları ile oluşturulmuş ancak anketin 13. ve 29. soruları, anket uygulamak için izin alınan İç işleri Köy işleri ve İskan Bakanlığı tarafından yapılacak araştırmaya uygun görülmediğinden çıkartılmıştır.

Bu nedenle, Anket soruları 28 sorudan oluşmaktadır. Örneklem grubu 15-59 yaşları arasındaki merkezi cezaevi mahkumlarından oluşmaktadır.

Veri Toplama Teknikleri

Bu araştırmada, 28 sorudan oluşan, lme aracından yararlanılmıştır.

Anket uygulayabilmek için, öncelikle İç İşleri Köy İşleri ve İskan Bakanlığından izin alınmış ve uygulamaya geçilmiştir.

Anket uygulamak amacı ile Cezaevindeki mahkumlardan kendi isteklerine göre seçilen 100 kişi mahkum grubunu oluşturmuştur.

Mahkum olmayan grubu ise işi, memur, ğretmen, ğrenci velilerinden, niversite öğrencilerinden, 105 kişi yine kendi isteklerine göre seçilerek, bu gruba da anket uygulanmıştır.

Araştırmada bilgi toplama aracı olarak uygulanan anketin objektifliği, soruların yazılı olarak sorulması, yanıtların kontrol edilmesi, bilgilerin doğruluğunun kanıtlanabilmesi, anketlere isim yazılmaması ve soruların 24 saat yanlarında kalması ile sağlanmıştır.

Bu araştırmada suçluluk duygusu lği ele alınmıştır. Bu ölçekten yüksek puan alanlar, kendilerini suçlamakta, kendilerini aşağılamakta ve davranışlarında hiç de kınanacak bir şey olmasa bile, viydan azabı çekmektedirler. Düşük puan alanların ise, kendilerini cezalandırma ya da geçmiş davranışlarından pişmanlık duyma eğilimleri pek yoktur. Herkes belli düzeyde bir suçlama yaşayabilir. (Gerçekten de hiç suçluluk duymama psikopatlığın bir belirtisidir). Ancak aşırı kendini suçlama genellikle nevrotik bir özellik olarak kabul edilir. Aşırı yüksek puan alanların çoğunlukla katı bir dinsel özgeçmişleri vardır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada elde edilen verilerin analizinde, f, %, t-testi, f-testi analiz teknikleri kullanılmıştır.

SUÇLULUK DUYGUSU TESTİ PUANLAMASI

1. +	11. +	21. -
2. +	12. +	22. +
3. +	13. +	23. +
4. +	14. +	24. +
5. +	15. +	25. +
6. +	16. +	26. +
7. +	17. +	27. +
8. +	18. +	28. +
9. +	19. +	29. +
10. -	20. +	30. -

Suçluluk 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 // 7 6 5 4 3 2 1 0 Suçluluk
Duygusu Duymama

Not: Bu test H.J. Eysenck ve Glenn Wilson'dan alınmıştır.

BÖLÜM III

Saldırganlıkla İlgili Yurtiçi ve Yurtdışı Araştırmalar

Yurtiçi Araştırmalar

Ankay (1985), K.K.T.C.'de suç sorunları ve sonuçları adlı araştırmasında, suç artışlarının nedenlerini sorgulamayı amaçlamıştır. Ada'ya girişin kolaylaştırılmış olması, Medya yoluyla suç ihracı gibi nedenler, yavru vatanda suç patlamasına neden olduğunu, bu durumu cezaevi istatistiklerinin yorumlayarak belirlemiş, şimdiden önlem alınmaması halinde daha önemli sorunların ortaya çıkabileceğini ifade etmiştir.

Ankay, belli başlı suç nedenlerinin; Yapısal ve biyolojik nedenler psikolojik nedenler, toplumsal, ekonomik ve kültürel nedenler, coğrafi nedenler olarak sınıflandırılabilirdiğini belirtmiştir.

Türkiye'de 1950 yılından sonra meydana gelen kentleşme olayının suçların artmasına ve yayılmasına çok etkili olduğunu , hızlı nüfus artışı ve teknolojik gelişim nedeniyle, kırsal alanlarda geçimini sağlayamayan kitlelerin büyük kentlere göç etme sebebi olduğunu açıklamıştır. Ancak bu mobilite sonucunda, kentleşme olmuş fakat kentleşme olmamış, bunun sonucunda da arabesk bir kültürün doğduğunu, suçların özellikle terör ve şiddet suçlarında büyük bir artış görüldüğünü ifade etmiştir.

Ankay, aynı sosyo-ekonomik ve tarihsel gelişimin Yavru vatan K.K.T.C.'de gerçekleşmediğini vurgulamıştır.

Ancak, adaya göçün serbest hale gelmesiyle, yapay bir mobilite olayı oluşturduğunu, böylece suçlarda artış görüldüğünü belirtmiştir. Suçların artmasında, özellikle televizyonun da önemli rolü olduğunu, bu nedenle Türkiye'de okullarda görülen şiddet olayları, etkilerini kısa sürede K.K.T.C.'de de gösterdiğini, özellikle orta eğitim kurumlarında "Bağdat Caddesi" olaylarının yinelenip, daha önce hiç görülmeyen toplu intihar olaylarının başlama sebebi olduğunu vurgulamıştır.

Ankay, suç olaylarının yinelenmesi ve bu durumun kitle iletişim araçlarında sergilenmesi insanlarda, bir tür sistematik duyarsızlaşma oluşturmakta olduğunu, bunun da suçların artmasına neden olduğunu ifade etmiştir.

Ankay, K.K.T.C.'de 23.3.1995 tarihine kadar gerçekleşen suç dağılımına göre suçlar üç ayrı kümede incelemiştir: Birinci kümede Ada'nın eski sahipleri, yani Osmanlı İmparatorluğu'nun Kıbrıs'ı fethinden sonra adaya gelen, çoğunluğunu iç Anadolu'dan gelenlerin oluşturduğu kesim; ikinci kümede 1974 Barış hareketinden sonra Ada'ya yerleştirilenlerin oluşturduğu kesim; Üçüncü kümede ise sonradan, özellikle kimlik belgesiyle Ada'ya girişin sağlandığı tarihten sonra gelenlerin oluşturduğu kesim. Bu üç kesimin ayrı ayrı nüfus sayılarını saptamak mümkün olmamıştır. Ancak birinci kümenin sayıca en çok, üçüncü kümenin ise en az olduğunu; buna rağmen en çok suç işleyen kesimin üçüncü kesim olduğunu söylemek mümkündür.

Ankay'ın yapmış olduğu araştırmaya göre, ilk iki kümede suç sayısı çok azdır. Bu da Barış hareketinden sonra gelen insanların bu topluma uyum sağladıklarını göstermektedir. Esas sorun pasaportsuz girenlerin oluşturduğu kümeden kaynaklanmaktadır. Basında çıkan haberlere göre bu kesimden kimi insanlar, sağlıksız konut ve ısınma koşulları nedeniyle yaşamını yitirmektedir. Bu sorunun her iki devlet tarafından öncelikle ele alınması gerektiğini vurgulayan Ankay, "Suçluyu kazıyınca altından insan çıkar" özdeyişine göre bu insanlar Ada'ya belki iyi niyetle gelmekte fakat her zaman evdeki hesap çarşıya uymamaktadır, bunun faturasının bu gurbetçilere çıkmaması için her iki devlete bazı öncelikli görevler düşmektedir önerilerinde bulunmuştur.

Yurtdışı Araştırmalar

1. *Doğu Ergil, "Türkiye'de Terör ve Şiddet"(1980)* adlı eserinde, anket yöntemiyle araştırma yapmış ve elde ettiği veriler; kuralsızlığın (anomi), yapısal bir sorun olarak toplumun işleyişini darboğazlara soktuğunu, bireylerin yabancılaşıarak, mevcut yapısıyla ve işleyişiyle topluma başkaldırdıklarını göstermiştir. Kuralsızlık ve yozlaşmanın bir göstergesi olan değer çatışması, toplumsal yapının değer sistemi yerine getirilmeye çalışılan, yabancı değer sistemini yadsımak biçiminde ortaya çıkmaktadır.

Aynı kitabın ikinci bölümünde, yine anket yöntemiyle incelenen namus cinayetleri konusunda Ergil; Bu cinayetlerin, alınan örneklem grupta %89'unun alt sınıfsal katmanlardan meydana geldiğini, bunun da katmanda, sıkı bir namus normu ve sınırlı kaynaklarla bir yarışma içine girdiklerini ve buna göre bir değer yargısı oluşturarak, toplumdaki kaynaklar ve yönetimi üzerinde daha fazla hak iddia etme olasılığını önledikleri sonucuna varmıştır. Esasen alt katmanlarda görülen engellenmenin fazla oluşunun saldırganlığı artırdığı genel varsayımı, buy sonucu doğrulamaktadır (Ankay, 2002:21).

2. *Genel Kurmay Başkanlığı tarafından hazırlanan Turhan İtil ve C. Güner Omay tarafından araştırılan, "Türkiye'de anarşi ve terör ortamının demokrafik ve psikolojik profilleri"* (1985) adlı araştırma bu alanda yapılanların en kapsamlısıdır. Bu araştırmada 16 ilde toplam 5107 kişi incelenmiştir. Ayrıca adi suçlardan sivil cezaevlerinde, adam öldürme suçundan hüküm giyenler, ikinci bir kontrol grubunu oluşturmuştur. Demografik sorularla birlikte sağlık, kişilik, zeka, saldırganlık ve seks konularını kapsayan sorular sorulmuştur. (Test sonuçlarının, aleyhlerinde delil olarak kullanılmayacağı konusunda güvence verilmiştir.) Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar şunlardır:

a. Demografik bulgular bakımından anarşik olaylara karışanlar genellikle 18-26 yaşları arasında, erkek, dar gelirli, ana babası okur yazar olmayan bir aileden gelen, öğrenci ve işçi kesiminden kişilerdir. Sağ ve sol eylemde etkili olan faktörler genellikle benzerlik gösterdiği halde bazı ufak tefek ayrılıklar görülmektedir.

Örneğin, “anarşik olaylara karışmada en etkili kişi” konusunda sağda, öğretmenlerin etkisi ikinci sırada olduğu halde, solda beşinci sıradadır. Anarşik eyleme katılma nedeni olarak da sağ ve sol farklı cevaplar vermişlerdir. Sağcılar için en önemli neden “idializm” olduğu halde solcular için “işsizlik”tir.

b.Psikolojik bulguların değerlendirilmesinde deney grubu, öğrenci kontrol grubuna göre daha fazla uyuşturuğu madde kullanmakta, daha kolay şartlandırılabilmekte ve beyinleri yıkanabilmekte; geğmişteki ciddi hastalıklardan daha fazla etkilenmekte, ayrıca nörolojik bozukluk belirtileri daha yüksektir. Ancak genel psikiyatrik bozukluklar bakımından sol, sağa ve öğrenci kontrol grubuna göre daha geridedir. Beyin fonksiyonu bozukluğu bakımından öğrenci kontrol grubu, deney grubuna göre daha olumsuz bir durum sergilemektedir. Beyin yıkanması bakımından solcular, sağcılara göre daha fazla etkilenmektedirler. Saldırđanlık testinde beklenilenin tersine, sağ ve sol teröristlerin, öğrenci kontrol grubuna göre daha az nevroitik, saldırgan ve sapık oldukları belirlenmiştir. Buna karşılık deney grubunu oluşturan teröristlerin, öğrenci kontrol grubuna göre daha fazla içe dönük oldukları saptanmıştır. Seks testinde eşcinsellik, deney ve kontrol grubunda aynı fakat zoofili dışındaki sapıklıklar (sadizm, mazohizm, fetişizm), teröristlerin dışındaki öğrenci kontrol grubunda daha fazladır. Zeka testlerinin sonuçları bakımından, kontrol grubunun zekası daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca solcular sağcılara, kadınlar erkeklere göre daha zeki bulunmuştur.

c. Sağ ve sol olarak ayırmaksızın ağır suçtan tutuklanan teröristlerle, ağır suçtan hüküm giymiş adi mahkumlar arasında fark yoktur. (Age, 93)

Yavuzer, “Çocuk ve Suç” (2001) adlı yapıtında, Batı ülkelerinde yapılan karşılaştırmalı çalışmalar, çocuk suçluluğuında kalıtsal etkenlerden çok, çevresel etkenlerin önemini vurgulamakta; kişisel kusurlarının yanışıra, bu kusurlarını giderecek düzeyde zekadan da yoksun olan çocukların elverişsiz yakın çevre koşulları içinde suç işleme olasılıklarının güçlendiğini ortaya koymaktadır. Bu çevresel etkenler, ekonomik koşulların kötölüğu, baskıcı disiplin yöntemleri, bedensel cezalar, ana baba ayrılığı ya da yoksunluğu, düşük kültür ve eğitim düzeyi,

kötü elverişsiz konutlar, kalabalık ve yoksul aile, iç ve dış göç olaylarının yarattığı kültür çatışması, ailedeki suçlu birey örnekleri gibi koşullardır. Bu etkenler, olası anti-sosyal davranış örüntülerinin (pattern) oluşumunda etkili olabilmektedir.

Çocuklarımız kimi zaman bazı toplumsal değer kalıpları, örf ve adetler nedeniyle de suç işleyebilmektedir. Kan davası, başlık parası gibi.

Çevresel koşulların elverişsizliği ergenlik çağının fırtınalarıyla birleşince, çocuk yaşta gençlerimizin davranış bozuklukları göstermeleri, suça itilmeleri olgusu ortaya çıkmaktadır (Yavuzer,1982:288).

İçli, "Türkiye'de Suçlular" (1992) adlı eserinde, Türkiye'de suçluluğun genelde organize ve profesyonel bir davranış biçimi olmaktan uzak olduğunu vurgulamıştır.

Genel olarak her yerde erkek suçlu oranları, kadın suçlu oranlarından yüksektir. Bu durum bir ölçüye kadar kadının toplumda eş ve anne rolleri gereği korunmasıyla açıklanabilir.

Suç türleri cinsiyet açısından ülkemizde bir farklılık göstermemektedir. Her iki cins için de en sık görülen ilk üç suç türü adam öldürme, gasp, değerli evrak, sahte senet, sahte çek vs. suçları ile hırsızlıktır. Oysa diğer ülkelerde daha önce yapılmış çalışmalar kadın ve erkek suç türleri arasında da farklılık olduğunu vurgulamaktadır.

Hükümlülerin çoğunun ve anne-babalarının öğrenim düzeyinin düşük olması, çoğunluğun ilkokul mezunu kategorisinde toplanması grubu tamamlayıcı önemli özellikler arasındadır.

Hükümlülerin öğrenim durumlarına paralel olarak meslekleri de iyi gelir getiren nitelikli bir ekonomik faaliyet olmaktan uzaktır. Grubun hem kendisinin, hem de ailesinin ekonomik statüsü düşüktür. Çoğu tarımla ilgili bir işte çalışmaktadır veya serbest meslek sahibidir.

Ekonomik yönden sıkıntıda olmalarının bir başka muhtemel nedeni de hem geniş ailelerden gelmeleri hem de kendi ailelerinin geniş olmasıdır.

Her iki cins için de suçun en sık işlendiği yaş grubu (15-24)'tür. Bunu (25-34) yaş grubu takip etmekte ve ilerleyen yaşla birlikte suç işleme frekansları da düşmektedir. Oysa diğer ülkelerde daha önce yapılan çalışmalarda kadınlarda suç işleme yaşının erkeklere oranla daha ileri yaşlarda en yüksek düzeye ulaştığı ve daha sonra düşmeye başladığı gösterilmiştir.

Gerek suç türleri, gerekse suç işleme yaşının iki cins farklılık göstermemesi sosyal değişme süreci içerisinde Türkiye'de kadının statüsünde meydana gelen değişmelere bağlanabilir. Kadın artık ev dışında ekonomik yaşama ücretli statüde daha çok katılmakta, büyük ölçüde formal ilişki ağında ev, eş, çocuk ve iş sorumluluklarının birlikte yüklenerek yaşamını sürdürmektedir.

Çevrenin suç işlemeyi hoş karşılamamasına ve teşvik etmemesine rağmen, sosyal yapıda mevcut bazı problemlerin çözümünde, öğrenim düzeyi düşük olanlarda ve kırsal kesimde yaşayanlarda suç işleme yoluna gidilmesi ilginçtir.

Kültürel yapı içinde örf, adet ve inançlardan bazılarının yanlış yorumlanması öç alma, namus ve şerefini kurtarma gibi davranışları teşvik edici hatta bir çok durumda zorlayıcı etkiler yaparak, anti-sosyal davranışlara yol açabilmektedir.

Özellikle kırsal kesimde gelenekler doğrultusunda kan gütme ile namus ya da şerefi korumaya yönelik olarak işlenen adam öldürme suçları toplumsal açıdan onay görmektedir.

Bu karşılık, bazı suç türlerinin genel kültürel yapıda yer alan değerler sistemi çerçevesinde kişinin suça yönelmesiyle belirlenebilecek bir alt kültürel yaklaşım geliştirmesini gerekli kılmaktadır, diyebiliriz.

Namus ve şeref kavramları ülkemizde özellikle kırsal kesimde ve kentsel yerleşim birimlerinin gecekondü bölgelerinde, kadın-erkek ilişkileri, aile yapısı, evlilik ve cinsiyet rolleri açısından tutum ve davranışları düzenlemede temel alınan değerler arasındadır. Bu kavramlar, toplumsal ilişkilerin yüzyüze, birincil niteliğini yansıtmaktadır. Ayrıca, bireysel olmaktan öte, toplumsal nitelik taşırlar.

Namus ya da şeref uğruna işlenen cinayetlerin büyük bir bölümünde temel eğilim toplum içindeki saygınlığın korunmasıdır.

Mükerrer suçluluk fazla yaygın olmasa da, adam öldürenlerde daha önceki suçun da genelde adam öldürme olduğu görülmüştür. Genel olarak kişilerin daha önce işledikleri suç halen hükümlü oldukları suç türü ile aynıdır.

Kanımızca aile genişliği, erken yaşta evlenmeler, düşük öğrenim düzeyi ve ekonomik yetersizlikten sosyal yapıda mevcut diğer bazı problemlerde birleşmesi kişiyi suça itebilen önemli faktörler olarak ele alınabilir.

Türkiye’de cana karşı suçlar en sık kırsal kesimde, mala karşı suçlar da il ve ilçelerde işlenmektedir. Cana karşı suçlarda en belirgin neden ‘namus uğruna ve kıskançlık yüzünden’, mala karşı suçlar da maddi sıkıntıdır.

Özellikle kırsal kesimde yaşayanların, öğrenim düzeylerinin yükseltilmesi yolunda tedbirler alınması, çatışmaların, anlaşmazlıkların çözümünde suçu özellikle adam öldürmeyi bir çözüm olarak görmemelerini sağlamak için halkın eğitilmesi, bilinçlendirilmesi, ateşli silah taşıma ve gelişigüzel kullanma alışkanlığından vazgeçirilmeye çalışmasının suç oranlarının düşmesine etkisi olacağı kanısındayız (İçli,1992:157-162).

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmaya katılan mahkum ve mahkum olmayan grupların özellikleri ve suçluluk duygusu testinden aldıkları puanlara göre değerlendirilme yapılmıştır.

1. Grupların Kişisel Özellikleri

1.1. Grupların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Grupların cinsiyetlerine göre dağılımları, Mahkum grubu ile, Mahkum olmayan grup arasında cinsiyetlerine göre dağılımını incelemek amacıyla Tablo 1'den yararlanılmıştır.

Tablo I

Grupların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Grup	Cinsiyet	F	%
Mahkum	Kadın	3	3
	Erkek	97	97
Mahkum olmayan grup	Kadın	71	67.6
	Erkek	34	32.4

Tablo'da görüldüğü gibi, Örneklem grubundaki mahkumların 3'ü(%3)kadın, 97'i (%97) erkektir. Örneklem grubundaki, Mahkum olmayan grubun ise 71'i kadın (%67.7), 34'ü erkektir (%32.4).

Suç işleyen kişilerin büyük bir bölümünü, erkek mahkumların oluşturduğu açıkça görülmektedir.

1.2.Grupların Yaş Durumlarına Göre Dağılımları

Mahkum grubu ile Mahkum olmayan grubun, yaş durumlarını karşılaştırmak amacı ile Tablo 2'den yararlanılmıştır.

Tablo 2

Grupların Yaş Durumlarına Göre Dağılımları

Grup	Yaş	f	%
Mahkum	-18	8	8
	19-25	27	27
	26-35	39	39
	36-50	23	23
	51-	3	3
Mahkum olmayan grup	-18	17	16.2
	19-25	19	18.1
	26-35	40	38.1
	36-50	26	24.8
	51-	3	2.9

Tablo'da görüldüğü gibi, yaş gruplarına göre, mahkumların örneklem grubunu; -18 yaş grubundan 8 mahkum (%8), 19-25 yaş grubundan 27 mahkum (%27), 26 -35 yaş grubundan 39 mahkum (%39), 36-50 yaş grubundan 23 mahkum (%23), 51- yaş gurubundan 3 mahkum (%3) oluşturmaktadır.

Mahkum olmayan grubun ise, -18 yaş grubundan 17 kişi (%16.2), 19-25 yaş grubundan 19 kişi (%18.1), 26 -35 yaş grubundan 40 kişi (%38.1), 36-50 yaş grubundan 26 kişi (%24.8), 51- yaş grubundan 3 kişi (%2.9) oluşturmaktadır.

Mahkum grubunun 26-35 yaş arası %39'u oluşturması, bu yaş grubundaki kişilerin daha çok suç işlediklerini göstermektedir.

1.3.Grupların Meslek Durumlarına Göre Dağılımları

Mahkum ve Mahkum olmayan gruptaki deneklerin, mesleki durumlarını incelemek amacıyla Tablo 3’den yararlanılmıştır.

Tablo 3

Grupların Meslek Durumlarına Göre Dağılımları

Meslek	F	%
Memur/Asker	8	8
Serbest	82	82
İşsiz	6	6
Öğrenci	4	4
Memur/Asker	25	23.8
Serbest	29	27.6
Ev Hanımı	19	18.1
Emekli	4	3.8
Öğrenci	28	26.7

Tablo’da görüldüğü gibi örneklemdaki mahkumların, 8’i(%8) Memur veya asker, 82’i (%82) Serbest, 6’ı (%6) İşsiz ve 4’ünün (%4) Öğrenci oldukları belirlenmiştir.

Mahkum olmayan grubun ise, 25’i (%23.8) Memur veya Asker, 29’u (%27.6) Serbest, 19’u (%18.1)Ev hanımı, 4’ünün (%3.8) Emekli ve 28’inin (26.7) Öğrenci oldukları belirlenmiştir.

Mahkum grubunun %82’sinin, serbest meslek sahibi kişilerden oluşmuş olması dikkat çekicidir.

1.4. Grupların Eğitim Durumuna Göre Dağılımları

Mahkum ve Mahkum olmayan gruptaki deneklerin, eğitim durumlarını incelemek amacıyla, Tablo 4'den yararlanılmıştır.

Tablo 4

Grupların Eğitim Durumuna Göre Dağılımları

Grup	Eğitim	f	%
Mahkum	Okumamış	3	3
	İlkokul	26	26
	Ortaokul	23	23
	Lise	32	32
	Üniversite	16	16
Mahkum olmayan grup	Okumamış	3	2.9
	İlkokul	20	19
	Ortaokul	12	11.4
	Lise	44	41.9
	Üniversite	26	24.8

Tablo'dan anlaşılabacağı gibi, mahkumların 3'ü (%3) Okumamış, 26'ı (%26) İlkokul mezunu, 23'ü (%23) Ortaokul mezunu, 32'i (%32) Lise mezunu, 16'ı (%16) Üniversite mezunu olarak belirlenmiştir.

Mahkum olmayan gruptaki kişilerin, 3'ü (%2.9) Okumamış, 20'i (%19) İlkokul mezunu, 12'i (%11.4) Ortaokul mezunu, 44'ü (%41.9) Lise mezunu, 26'ı (%24.8) Üniversite mezunu olarak tesbit edilmiştir.

Mahkum grubu içerisinde, eğitim durumu 32 (%32) kişinin lise mezunu olanların çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir.

1. 5. Grupların Uyruk Durumlarına Göre Dağılımları

Mahkum grubu ile Mahkum olmayan grubun, uyruklarını belirlemek amacıyla, Tablo 5'in sonuçlarından yararlanılmıştır.

Tablo 5

Grupların Uyruk Durumlarına Göre Dağılımları

Grup	Uyruk	f	%
Mahkum	K.K.T.C.	51	51
	T.C.	49	49
Mahkum olmayan grup	K.K.T.C.	75	71.4
	T.C.	30	28.6

Mahkumların 51'i (%51) K.K.T.C., 49'u (%49) T.C. uyruklu olduğu, Mahkum olmayan grubun ise, 75'i (% 71.4) K.K.T.C., 30'u (%28.6) T.C. uyruklu olduğu, tesbit edilmiştir.

2. Grupların Herbir Maddeyle İlgili Betimsel İstatistik Sonuçları

2.1. Herbir Maddeyle İlgili Betimsel Mahkum Grubunun İstatistik Sonuçları

Aşağıdaki tablo'da, Mahkum grubunun herbir madde ile ilgili % kaç oranında "Evet"/"Hayır" cevabı verdiklerini analiz edebilmemiz için, Tablo 6'dan yararlanılmıştır.

Tablo 6**Herbir Maddeyle İlgili Betimsel Mahkum Grubunun İstatistik Sonuçları**

Madde No	Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
1	Evet	37	37
	Hayır	63	63
2	Evet	42	42
	Hayır	58	58
3	Evet	71	71
	Hayır	29	29
4	Evet	29	29
	Hayır	71	71
5	Evet	48	48
	Hayır	52	52
6	Evet	45	45
	Hayır	55	55
7	Evet	62	62
	Hayır	38	38
8	Evet	47	47
	Hayır	53	53
9	Evet	51	51
	Hayır	49	49
10	Evet	55	55
	Hayır	45	45
11	Evet	13	13
	Hayır	87	87
12	Evet	44	44
	Hayır	56	56
14	Evet	23	23
	Hayır	77	77
15	Evet	36	36
	Hayır	64	64

16	Evet	67	67
	Hayır	33	33
17	Evet	29	29
	Hayır	71	71
18	Evet	77	77
	Hayır	23	23
19	Evet	26	26
	Hayır	74	74
20	Evet	83	83
	Hayır	17	17
21	Evet	50	50
	Hayır	50	50
22	Evet	64	64
	Hayır	36	36
23	Evet	47	47
	Hayır	53	53
24	Evet	31	31
	Hayır	69	69
25	Evet	45	45
	Hayır	55	55
26	Evet	33	33
	Hayır	67	67
27	Evet	52	52
	Hayır	48	48
28	Evet	52	52
	Hayır	48	48
30	Evet	21	21
	Hayır	79	79

Tablo'da da görüldüğü gibi, en çok "Evet" cevabı, 20. soruya verilmiştir. Bu soru tamamen vicdan ile ilgilidir. Temel düşüncenin, kötü davranışın ya dünyada

iken kendine veya ailesinden herhangi birilerine kötü birşeyler olacağına, Allah tarafından, cezasını çekeceğine inandığı düşünülebilir.

En çok “Hayır” cevabı ise, 11. soruya verilmiştir. Buradaki temel düşünce ise, mahkum grubunun kendisini daha çok, “ben suçsuzum” ilkesinden ileri gelen, kendini çoğu kez “başka çarem yoktu” gibi, birtakım savunma mekanizmaları ile avutmaya çalışmak istemelerinden kaynaklandığı, düşünülebilir.

2.2. Mahkum Olmayan Grubun Herbir Maddeyle İlgili Betimsel İstatistik Sonuçları

Mahkum olmayan grubun, herbir madde ile ilgili yüzdelik olarak aldıkları sonuçları, karşılaştırmak için, tablo 7’den yararlanılmıştır.

Tablo 7

Mahkum Olmayan Grubun Herbir Maddeyle İlgili Betimsel İstatistik Sonuçları

Madde No	Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
1	Evet	19	18.1
	Hayır	86	81.9
2	Evet	36	34.3
	Hayır	69	65.7
3	Evet	32	30.5
	Hayır	73	69.5
4	Evet	24	22.9
	Hayır	81	77.1
5	Evet	42	40
	Hayır	63	60
6	Evet	24	22.9
	Hayır	81	77.1
7	Evet	45	42.9
	Hayır	60	57.1

8	Evet	41	39
	Hayır	64	61
9	Evet	33	31.4
	Hayır	72	68.6
10	Evet	38	36.2
	Hayır	67	63.8
11	Evet	15	14.3
	Hayır	90	85.7
12	Evet	33	31.4
	Hayır	72	68.6
14	Evet	19	18.1
	Hayır	86	81.9
15	Evet	25	23.8
	Hayır	80	76.2
16	Evet	35	33.3
	Hayır	70	66.7
17	Evet	27	25.7
	Hayır	78	74.3
18	Evet	51	48.6
	Hayır	54	51.4
19	Evet	84	32.4
	Hayır	71	67.6
20	Evet	68	64.8
	Hayır	37	35.2
21	Evet	32	30.5
	Hayır	73	69.5
22	Evet	46	43.8
	Hayır	59	56.2
23	Evet	36	34.3
	Hayır	69	65.7
24	Evet	28	26.7

	Hayır	77	73.3
25	Evet	29	27.6
	Hayır	76	72.4
26	Evet	32	30.5
	Hayır	73	69.5
27	Evet	26	24.8
	Hayır	79	75.2
28	Evet	32	30.5
	Hayır	73	69.5
30	Evet	21	20
	Hayır	84	80

Tablo'da da görüldüğü gibi, en çok "Evet" cevabı 20. soruda, en çok "Hayır" cevabı da 11. soruda verilmiştir. 20. soruya Mahkum olmayan grubun, en çok evet cevabı vermekle, kendisinin veya ailesinden birinin bir zarara, kazaya veya hastalığa tutulabileceği endişesi içinde olduğunu, hiçbirşey olmasa bile Allah Katında cezasını çekebileceğini anlatmaktadır.

"Hayır" cevaplarının en çok olduğu 11. soru ise, Mahkum olmayan gruptaki bireylerin toplumun koyduğu kurallara uyan, hukuğa saygılı, suçu hemen üstüne almayı kabul etmeyen kişiler oldukları, sonucuna varılmıştır.

3. Grupların Herbir Maddeyle İlgili Görüşleri Arasında Anlamlı Fark Varmıdır?

Mahkum grubu ile Mahkum olmayan grubun, ölçekteki herbir madde ile ilgili görüşlerine yönelik bulgular tablo 8'de açıklandığı gibidir.

Her iki grubun da, her soruya verdikleri cevaplar karşılaştırılmıştır. "t" testi, bu iki grubun görüşleri arasında, anlamlı bir fark olup olmadığını belirtmek için, uygulanmıştır. Tablo 8'de, Mahkum grubu ile Mahkum olmayan grubu oluşturan kişilerin, puan karşılaştırması ile ilgili veriler verilmiştir.

Tablo 8**Grupların Herbir Maddeyle İlgili Görüşleri Arasında Anlamlı Fark**

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	Açıklama
1	Mahkum	100	1.63	.48	203	-3.092	.02	P<0.05
	Diğer	105	1.81	.38				
2	Mahkum	100	1.58	.49	203	-1.135	.258	P>0.05
	Diğer	105	1.65	.47				
3	Mahkum	100	1.29	.45	203	-6.313	.000	P<0.05
	Diğer	105	1.69	.46				
4	Mahkum	100	1.71	.45	203	-1.002	.318	P>0.05
	Diğer	105	1.77	.42				
5	Mahkum	100	1.52	.50	203	-1.152	.251	P>0.05
	Diğer	105	1.60	.49				
6	Mahkum	100	1.55	.50	203	-3.433	.001	P<0.05
	Diğer	105	1.77	.42				
7	Mahkum	100	1.38	.48	203	-2.781	.006	P<0.05
	Diğer	105	1.57	.49				
8	Mahkum	100	1.53	.50	203	-1.148	.252	P>0.05
	Diğer	105	1.60	.49				
9	Mahkum	100	1.49	.50	203	-2.892	.004	P<0.05
	Diğer	105	1.68	.46				

10	Mahkum	100	1.45	.50	203	-2.740	.007	P<0.05
	Diğer	105	1.63	.48				
11	Mahkum	100	1.87	.33	203	.267	.790	P>0.05
	Diğer	105	1.85	.35				
12	Mahkum	100	1.56	.49	203	-1.865	.64	P>0.05
	Diğer	105						
14	Mahkum	100	1.77	.42	203	-.867	.387	P>0.05
	Diğer	105	1.81	.38				
15	Mahkum	100	1.64	.48	203	-1.916	0.57	P>0.05
	Diğer	105	1.76	.42				
16	Mahkum	100	1.33	.47	203	-5.092	.000	P<0.05
	Diğer	105	1.66	.47				
17	Mahkum	100	1.71	.45	203	-.526	.600	P>0.05
	Diğer	105	1.74	.43				
18	Mahkum	100	1.23	.42	203	-4.373	.000	P<0.05
	Diğer	105	1.51	.50				
19	Mahkum	100	1.74	.44	203	1.001	.318	P>0.05
	Diğer	105	1.67	.47				
20	Mahkum	100	1.17	.37	203	-3.014	.003	P<0.05
	Diğer	105	1.35	.48				
	Mahkum	100	1.50	.50	203	-2.896	.004	P<0.05

21	Diğer	105	1.69	.46				
22	Mahkum	100	1.36	.48	203	-2.945	.004	P<0.05
	Diğer	105	1.56	.49				
23	Mahkum	100	1.53	.50	203	-1.860	.64	P>0.05
	Diğer	105	1.65	.47				
24	Mahkum	100	1.69	.46	203	-.682	.496	P>0.05
	Diğer	105	1.73	.44				
25	Mahkum	100	1.55	.50	203	-2.621	.009	P<0.05
	Diğer	105	1.72	.44				
26	Mahkum	100	1.67	.47	203	-.386	.700	P>0.05
	Diğer	105	1.69	.46				
27	Mahkum	100	1.48	.50	203	-4.163	.000	P<0.05
	Diğer	105	1.75	.43				
28	Mahkum	100	1.48	.50	203	-3.194	.002	P<0.05
	Diğer	105	1.69	.46				
30	Mahkum	100	1.79	.40	203	-.176	0.860	P>0.05
	Diğer	105	1.81	.40				

Tablo 8’de, herbir madde ile ilgili elde edilen sonuçların açıklamaları aşağıda belirtilmiştir:

1-Tablo’da görüldüğü gibi Mahkum grubu ($X=1.63$, $S= .48$), ile Mahkum olmayan grup ($X=1.81$, $S=.38$) arasında anlamlı bir fark ($t = -3.092$, $P<0.05$) bulunmuştur.

Bu bulgu, mahkumların cezaevine girdiklerinden dolayı suçluluk duygusu içerisinde olduklarını, Cezaevinde kaldıkları sürede düşünmeye bol zamanları olduğu için suçlarının muhasebelerini yaparlarken, kendilerini suçlu hissettiklerini anlatmaktadır.

2-Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.65$, $S= .47$), ile Mahkum olmayan grup ($X=1.58$, $S=.49$) arasında anlamlı bir fark ($t = -1.135$, $P>0.05$) bulunamamıştır.

3-Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.29$, $S= .45$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.69$, $S=.46$) arasında anlamlı bir fark ($t = -6.313$, $P<0.05$) bulunmuştur.

Deney grubu sürdüğü yaşam nedeniyle, ailesini hayal kırıklığına uğrattığını düşünmektedir.

4- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.71$, $S= .45$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.77$, $S=.42$) arasında anlamlı bir fark ($t = -1.002$, $P>0.05$) bulunamamıştır.

Bu bulgu, uygulanan testin tam tersi olarak düşünülmüştür. Mahkumların daha fazla bağışlanmaz günah işledikleri düşünüldüğü halde, elde edilen bulgularla tam tersi olduğu ortaya çıkmıştır.

5- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.52$, $S= .50$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.60$, $S=.49$) arasında anlamlı bir fark ($t = -1.152$, $P>0.05$) bulunamamıştır.

Burada, ne mahkumların ne de kontrol grubunun, sık sık yaptığını itiraf etme ihtiyacı olmadığı, açıkça görülmektedir.

6- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.55$, $S= .50$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.77$, $S=.42$) arasında anlamlı bir fark ($t = -3.433$, $P<0.05$) bulunmuştur.

Mahkumların, duygu ve düşüncelerinin, davranışlarının başkaları tarafından onaylanmadığı hissine kapıldıkları görülmektedir.

7-Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.38$, $S=.48$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.57$, $S=.49$) arasında anlamlı bir fark ($t = -2.781$, $P<0.05$) bulunmuştur.

Mahkumların işledikleri suçtan dolayı, ya insanlar ya da Allah tarafından mutlaka bir bedel ödeyecekleri inancında oldukları görülmektedir.

8-Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.53$, $S=.50$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.60$, $S=.49$) arasında anlamlı bir fark ($t = -1.148$, $P>0.05$) bulunamamıştır.

Dünyadaki insanlardan daha iyi yaşıyor olma, ne mahkumları ne de kontrol grubunu çok ilgilendirmediği görülmüyor.

9-Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.49$, $S=.50$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.68$, $S=.46$) arasında anlamlı bir fark ($t = -2.892$, $P<0.05$) bulunmuştur.

Yaşamlarının bir döneminde işlemiş oldukları suç veya eylem için, ömürboyu pişmanlık duydukları gerçeği ortaya çıkarılmıştır.

10-Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.45$, $S=.50$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.68$, $S=.48$) arasında anlamlı bir fark ($t = -2.740$, $P<0.05$) bulunmuştur.

Bu soruya verilen cevap ile, mahkum grubunun genel olarak suçsuz olduklarına inandıkları, giydikleri hüküm dolayısıyla cezaevinde gereksiz yere kaldıkları düşüncesinde oldukları, söylenebilir.

11-Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.87$, $S=.33$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.85$, $S=.35$) arasında anlamlı bir fark ($t = 267$, $P>0.05$) bulunamamıştır.

Bu soruya verilen cevap sonucunda, deney ve kontrol grubunun her ikisini de oluşturan bireylerinin, suçlandıkları zaman suçlarını hemen kabullenmedikleri gerçeği ortaya çıkmaktadır.

12-Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.56$, $S=.49$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.68$, $S=.46$) arasında anlamlı bir fark ($t = -1.865$, $P>0.05$) bulunamamıştır.

Verdikleri yanıtla, her iki grup da, bir kaza geçirdikleri zaman bunu hak etmedikleri düşüncesinde oldukları sonucunu sergilemektedirler.

14- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.77$, $S=.42$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.81$, $S=.38$) arasında anlamlı bir fark ($t = -.867$, $P>0.05$) bulunamamıştır.

Bu bulguda, gerek mahkum gerekse kontrol grubu, hoş görülmecek kötü alışkanlıkları olduklarına inanmamaktadırlar.

Burada, mahkum grubunun hoş gitmeyen kötü alışkanlıkları olduğu düşünülmese de, verilen yanıtlarla elde edilen bulgularda, düşünülenin tam tersi sonuç alınmıştır.

15- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.64$, $S=.48$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.76$, $S=.42$) arasında anlamlı bir fark ($t = -1.916$, $P>0.05$) bulunamamıştır.

Bu bulgu ile, mahkum grubunun sık sık vicdan azabı çektikleri düşünüldüğü halde, elde edilen bulgulardan tam tersi olduğu gerçeği ortaya çıkmıştır. Yine kontrol grubunun da sık sık vicdan azabı çekmedikleri de belirlenmiştir.

16- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.33$, $S=.47$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.66$, $S=.47$) arasında anlamlı bir fark ($t = -5.092$, $P<0.05$) bulunmuştur.

Deney grubu verdiği yanıtlarla, gençliklerini boşuna harcadıkları düşüncesini sergilemişlerdir. Onların bu düşünceleri, ileriki yaşamlarında onları suç işlemeye caydırıcı bir etki olabileceğinden, sevindiricidir. Çünkü onların esas düşüncesi, gençliklerinin işledikleri suçtan dolayı, cezaevinde boşa geçmiş olduğudur.

17- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.71$, $S=.45$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.74$, $S=.43$) arasında anlamlı bir fark ($t = -.526$, $P>0.05$) bulunamamıştır.

Bu soruya verilen yanıt ile her iki grubun da, başkalarının güven ve sevecenliğini hak ettiklerini düşündükleri gerçeği ortaya çıkmaktadır.

18- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.23$, $S=.42$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.52$, $S=.50$) arasında anlamlı bir fark ($t = -4.373$, $P<0.05$) bulunmuştur.

Burada, Mahkum grubunun cezaevine girmeden önce, daha çok sorumlu davranmış olmayı arzu ettikleri, ortaya çıkmaktadır.

19- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.74$, $S=.44$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.67$, $S=.47$) arasında anlamlı bir fark ($t = 1.001$, $P>0.05$) bulunamamıştır.

Bu bulguda, gerek mahkum grubu gerekse kontrol grubunun, geçmişte işledikleri bir suçtan dolayı herhangi bir sır saklamadıkları belirlenmiştir.

20- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.17$, $S=.38$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.35$, $S=.48$) arasında anlamlı bir fark ($t = -3.014$, $P<0.05$) bulunmuştur.

Mahkum grubu verdiği yanıt ile, kötü bir davranışın bir gün kesinlikle cezalandırıldığına inandıkları düşüncesinde olduklarını, ifade etmişlerdir.

21- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.50$, $S=.50$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.69$, $S=.46$) arasında anlamlı bir fark ($t = -2.896$, $P<0.05$) bulunmuştur.

Bu bulgu, mahkum grubunun ahlak açısından bir suç işledikleri zaman, hemen unutabildiklerini ve geleceğe yönelebileceklerini ortaya çıkarmıştır.

Bu düşünce ile mahkumlar cezaevindeki hayatlarından sonra, kendilerini geleceğe hazırlama, yeni bir hayata başlamak için geç olmadığı kanısında oldukları sonucuna varılmıştır.

22- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.36$, $S=.48$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.56$, $S=.49$) arasında anlamlı bir fark ($t = -2.945$, $P<0.05$) bulunmuştur.

Burada verilen yanıtla, mahkum grubunun bağışlanmak için Allaha sık sık dua etmekte oldukları gerçeğini, açığa çıkarmışlardır.

23- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.53$, $S=.50$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.65$, $S=.47$) arasında anlamlı bir fark ($t = -1.860$, $P>0.05$) bulunamamıştır.

Bu soruya verilen yanıtla, mahkum ve kontrol gruplarının, açık seçik öykülerden utanmadıkları gerçeği ortaya çıkmaktadır.

24- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.69$, $S=.46$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.73$, $S=.44$) arasında anlamlı bir fark ($t = -.682$, $P>0.05$) bulunamamıştır.

Bu bulgu ile gerek mahkum grubu gerekse kontrol grubu, sık sık bir neden olmadan kötü ve yanlış birşey yaptıkları duygusuna kapıldıkları söylenemez.

25- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.55$, $S=.50$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.72$, $S=.44$) arasında anlamlı bir fark ($t = -2.621$, $P<0.05$) bulunmuştur.

Bu bulgu mahkumların yeterince çalışmayarak, öğretmenlerini de hayal kırıklığına uğrattıklarını ifade ediyorlar. Yeterince çalışmış olsalardı suç işlemeyeceklerini, cezaevine girmiş olmayacaklarını ifade ediyorlar.

26- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.67$, $S=.47$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.69$, $S=.46$) arasında anlamlı bir fark ($t = -.386$, $P>0.05$) bulunamamıştır.

Mahkum grubu ve Mahkum olmayan grup bu soruya verdikleri yanıtla, geçmişe dönüp insanlara ne kadar kötü davrandıklarını düşünmedikleri, ifadesini sergilemektedirler.

27- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.48$, $S=.50$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.75$, $S=.43$) arasında anlamlı bir fark ($t = -4.163$, $P<0.05$) bulunmuştur.

Mahkum grubu bundan sonraki yaşamlarında, günahları yüzünden tanrının cezasını alacaklarını düşünmekte olduklarını ifade etmişlerdir.

28- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.48$, $S=.50$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.69$, $S=.46$) arasında anlamlı bir fark ($t = -3.194$, $P<0.05$) bulunmuştur.

Mahkum grubunun özel ilişkilerinde, birşey yanlış olduğunda çoğunlukla kendilerini suçladıkları gerçeği ortaya çıkarılmıştır.

30- Tabloya göre, Mahkum grubu ($X=1.79$, $S=.40$) ile, Mahkum olmayan grup ($X=1.81$, $S=.54$) arasında anlamlı bir fark ($t = -.176$, $P>0.05$) bulunamamıştır.

Bu soruya verilen yanıtla, deney grubu ile mahkum grubu yaptıkları hataları kolay kolay unutmadıkları gerçeğini ortaya koymuşlardır.

4. Grupların Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Mahkum grubu ve Mahkum olmayan grubun suçluluk testinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin “t” testi sonuçları.

Tablo 9

Grupların Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	T	P	Açıklama
Mahkum	100	43.2	4.91	203	-5.101	.000	P<0.05
Diğer	105	47.2	6.22				

Tablo 9’da görüldüğü gibi mahkum grubu deneklerinin suçluluk testinden aldıkları toplam puanları ($\bar{X} = 43.2$, $S=4.91$) ile, Mahkum olmayan grubun toplam puanları ($\bar{X} = 47.2$, $S=6.22$) arasında mahkum grubunun aleyhine, anlamlı bir fark bulunmuştur. ($T=-5.101$, $P<0.05$)

Bu bulgu Mahkum grubunun, Mahkum olmayan gruba göre daha fazla suçluluk duygusu, kendilerini rahat hissetmedikleri, geçmişte işledikleri suçlardan dolayı rahatsızlık duydukları, bunun sonucunda da sürekli olarak suçluluk duyguları içerisinde oldukları şeklinde yorumlanabilir.

5.Farklı Değişkenlere Göre Suçluluk Duygusu Testinden Alınan Puanların Karşılaştırılması

5.1.Grubların Cinsiyetlerine Göre Suçluluk Duygusu Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Mahkum grubu ile Mahkum olmayan grup arasında, cinsiyetlerine göre aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığını belirtmek amacıyla “t” testi uygulanmıştır.

Tablo 10

Grupların Cinsiyetlerine Göre Suçluluk Duygusu Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Grup	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	Açıklama
Mahkum	Kadın	3	42.00	4.58	98	-428	.670	P>0.05
	Erkek	97	43.23	4.94				
Diğer	Kadın	71	47.94	5.71	103	1.763	.081	P>0.05
	Erkek	34	45.67	7.02				

Tablo 10’da görüldüğü gibi, mahkum grubu deneklerinin 97’si erkek 3’ü kadın, Mahkum olmayan grubun ise, 34’ ü erkek 71’i kadındır.

Mahkum grubunda kadınların aldığı puanlar ($\bar{X}=42$, $S=4.58$) ile, erkeklerin aldığı puanlar ($\bar{X}=43.23$, $S=4.94$) arasında anlamlı bir fark yoktur.

Mahkum olmayan gruptaki kadınların aldığı puanlar ($\bar{X}=47.94$ $S=5.71$) ile, erkeklerin aldığı puanlar ($\bar{X}=45.67$, $S=7.02$) arasında anlamlı bir fark yoktur.

Bu bulgu sonucunda, suçun cinsiyete bağlı olmadığı anlaşılmaktadır.

5.2.Grubların Uyruğuna Göre Suçluluk Duygusu Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Mahkum grubu ile Mahkum olmayan grubun, uyruklarına yönelik puanları arasında, anlamlı bir farkın olup olmadığını belirtmek amacıyla “t” testi uygulanmıştır.

Tablo 11

Grupların Uyruğuna Göre Suçluluk Duygusu Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Grup	Uyruk	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	Açıklama
Mahkum	KKTC	51	42.86	4.84	98	-698	.487	P>0.05
	TC	49	43.55	5.01				
Diğer	KKTC	75	47.82	6.43	103	1.618	.109	P>0.05
	TC	30	45.66	5.72				

Tablo 11’de Mahkum grubunun 51’i K.K.T.C., 49’u ise T.C. uyruklu, Mahkum olmayan grubun ise, 75’i K.K.T.C., 30’unun da T.C. uyruklu oldukları görülmektedir.

Mahkum gruplarının K.K.T.C.’li olanların puanları,($\bar{X}$ =42.86), S=4.84) ile T.C.’li olanların ($\bar{X}$ =43.55, S=5.01) arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Mahkum olmayan grubunun K.K.T.C.’li olanların puanları,($\bar{X}$ =47.82), S=6.43) ile T.C.’li olanların ($\bar{X}$ =45.66, S=5.72) arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Bu bulguya göre, K.K.T.C.-T.C. uyruklu kişiler arasında, anlamlı bir ilişki yoktur. Bu bulgudan da, Barış Harekatından sonra gelen insanların, bu topluma uyum sağlayabildikleri anlamı çıkarılmaktadır.

5.3.Grubların Yaş Durumuna Göre Suçluluk Duygusu Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Mahkum grubu ile Mahkum olmayan grubun deneklerinin, yaş durumuna göre suçluluk duygusu testinden aldıkları puanları, istatistiksel olarak anlamlı bir Anova tekniği kullanılmıştır. Tablo 12’de Mahkum grubu ile, Mahkum olmayan grup yaş durumlarına göre ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Tablo 12 **Betimsel İstatistik Sonuçları**
Grupların Yaş Durumuna Göre Suçluluk Duygusu Testinden Aldıkları
Puanların Karşılaştırılması

Grup	Yaş	N	$\bar{X}$	S
Mahkum	-18	8	44.12	2.29
	19-25	27	41.88	4.51
	26-35	39	44.05	5.30
	36-50	23	42.39	4.88
	51-	3	47.66	6.02
	Toplam	100	43.200	4.91
Diğer	-18	17	46.82	4.97
	19-25	19	48.00	3.72
	26-35	40	48.47	6.20
	36-50	26	44.46	7.87
	51-	3	51.33	2.30
	Toplam	105	47.209	6.22

Tablo 12’de görüldüğü gibi, mahkum grubunun 0-18 yaş arası puan ortalama $\bar{X}= 44.12$ ve Mahkum olmayan grubun ise 46.82 olduğu, 19-25 yaş arası mahkum grubunun ortalaması $\bar{X}=41.88$ mahkum olmayan grubun ise 48.00 olduğu, 26-35 yaş arası mahkum grubunun ortalama $\bar{X}=44.05$ ve Mahkum olmayan grubun ise $\bar{X}=43.47$ olduğu, 36-50 yaş arası mahkum grubunun ortalaması $\bar{X}=42.39$ ve Mahkum olmayan grubun $\bar{X}=44.46$ olduğu ve üstü yaş grubunun ise ortalama $\bar{X}=47.66$ ve kontrol grubunun da $\bar{X}=51.33$ olduğu görülmektedir.

Puanlarının ANOVA Sonuçları

Tablo 13

Grup	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Açıklama
Mahkum	Gruplararası	156.416	4	39.104	1.633	.165	p>0.05
	Gruplariçi	2233.58	95	23.511			Fark
	Toplam	2390.00	99				Anlamsız
Diğer	Gruplararası	325.817	4	81.454	2197	.075	p>0.05
	Gruplariçi	3707.57	100	37.076			Fark
	Toplam	4033.39	104				Anlamsız

Tablo 13'te görüldüğü gibi mahkum grubu deneklerinin yaş durumlarına göre Suçluluk duygusu testinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark yoktur ($F(4;99)=1.633, P>0.05$).

Mahkum olmayan grubun ise, yaş durumlarına göre Suçluluk duygusu testinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark yoktur ($F(4;104)=2.197, P>0.05$).

Bu bulgu, mahkum ve mahkum olmayan grupların Suçluluk duygusu testine göre, suç işlemenin yaşa bağlı olmadığını göstermektedir.

5.4. Grupların Meslek Durumuna Göre Suçluluk Duygusu Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Mahkum grubu ve Mahkum olmayan grubun deneklerinin meslek durumlarına göre ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla (ANOVA) analiz tekniği kullanılmıştır. Tablo 14'de Mahkum ve Mahkum olmayan grupların deneklerinin meslek durumlarına göre puanları verilmiştir.

Betimsel İstatistik Sonuçları

Tablo 14

Grubların Meslek Durumuna Göre Suçluluk Duygusu Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Grup	Meslek Durumu	N	$\bar{X}$	S
Mahkum	Memur/Asker	8	44.75	6.34
	Serbest	82	42.92	4.97
	İşsiz	6	44.50	3.08
	Öğrenci	4	43.75	2.50
	Toplam	100	43.200	4.91
Diğer	Memur/Asker	25	50.20	6.13
	Serbest	29	45.13	6.67
	Ev Hanımı	19	46.68	6.11
	Emekli	4	47.50	11.21
	Öğrenci	28	47.00	4.20
	Toplam	105	47.209	6.22

Tablo 14’de mahkum grubunun Memur/asker olma durumuna göre puan ortalaması $\bar{X}=44.75$, serbest meslek oluşuna göre puan ortalaması $\bar{X}=42.92$, işsiz oluşuna göre puan ortalaması $\bar{X}=44.50$, öğrenci oluşuna göre puan ortalaması $\bar{X}=43.75$ olduğu görülmüştür.

Mahkum olmayan grubun ise, Memur/asker olma durumuna göre puan ortalaması $\bar{X}=50.20$, serbest meslek oluşuna göre puan ortalaması $\bar{X}=45.13$, Ev hanımı oluşuna göre puan ortalaması $\bar{X}=46.68$, emekli oluşuna göre puan ortalaması $\bar{X}=47.50$, ve öğrenci oluşuna göre puan ortalaması $\bar{X}=47.00$ olduğu görülmüştür.

Puanlarının ANOVA Sonuçları

Tablo 15

Tablo 15’de Mahkum ve Mahkum olmayan grubun, meslek durumlarına göre puanlarının anova sonuçları görülmektedir.

Grup	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Açıklama
Mahkum	Gruplararası	36.689	3	12.230	.499	.684	p>0.05
	Gruplariçi	2353.31	96	24.514			Fark
	Toplam	2390.00	99				Anlamsız
Diğer	Gruplararası	354.837	4	88.709	2.412	.054	p>0.05
	Gruplariçi	3678.55	100	36.786			Fark
	Toplam	4033.39	104				Anlamsız

Tablo 15’de görüldüğü gibi, Mahkum ve Mahkum olmayan grubun deneklerinin meslek durumuna göre Suçluluk duygusu testinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark yoktur. (F (4;104)=2.197, P>0.05)

Bu bulgu, mahkum ve mahkum olmayan grupların meslek durumuna göre, suçluluk çekmelerinde bir farklılık olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

5.5.Grupların Eğitim Durumuna Göre Suçluluk Duygusu Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Betimsel İstatistik Sonuçları

Tablo 16

Grupların Eğitim Durumuna Göre Suçluluk Duygusu Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Tablo 16’da görüldüğü gibi, Mahkum ve Mahkum olmayan grubun deneklerinin eğitim durumuna göre Suçluluk duygusu testinden aldıkları puanlar ile aralarında istatistiksel olarak bir farkın olup olmadığını belirtmek amacıyla Anova kullanılmıştır.

Tablo 16’da Mahkum ve Mahkum olmayan grubun deneklerinin, eğitim durumlarına göre suçluluk duygusu testinden aldıkları puanlar verilmiştir.

Grup	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	S
mahkum	Okumamış(1)	3	42.66	5.13
	İlkokul(2)	26	41.34	4.48
	Ortaokul(3)	23	41.73	5.02
	Lise(4)	32	43.12	4.26
	Üniversite(5)	16	48.56	2.75
	Toplam	100	43.20	4.91
Diğer	Okumamış(1)	3	46.66	10.40
	İlkokul(2)	20	43.90	6.52
	Ortaokul(3)	12	45.75	5.13
	Lise(4)	44	47.45	6.09
	Üniversite(5)	26	50.07	5.14
	Toplam	105	47.20	6.22

Tablo 16’da Mahkum grubunun okumamış olanlarının Suçluluk duygusu testinden aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=42.66$, İlkokul mezunu olanların ortalaması $\bar{X}=41.34$, Ortaokul mezunu olanların ortalaması $\bar{X}=41.73$, Lise mezunu olanların ortalaması $\bar{X}=43.112$, Üniversite mezunu olanların ortalaması $\bar{X}= 48.56$ olduğu görülmektedir.

Mahkum olmayan grubun ise, okumamış olanlarının Suçluluk duygusu testinden aldıkları puanların ortalaması $\bar{X}=46.66$, İlkokul mezunu olanların ortalaması $\bar{X}=43.90$, Ortaokul mezunu olanların ortalaması $\bar{X}=45.75$, Lise mezunu olanların ortalaması $\bar{X}=47.45$, Üniversite mezunu olanların ortalaması $\bar{X}= 50.57$ olduğu görülmektedir.

Puanlarının ANOVA Sonuçları

Tablo 17

Tablo 17’da Mahkum ve Mahkum olmayan grupların deneklerinin, eğitim durumlarına göre suçluluk duygusu testinden aldıkları anova sonuçları verilmiştir.

Grup	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Açıklama
	Gruplararası	599.576	4	149.894	7.953	.000	P<0.05
Mahkum	Gruplariçi	1790.42	95	18.847			*5-2, *5-3,
	Toplam	2390.00	99				*5-4
	Gruplararası	461.919	4	115.480	3.233	0.015	P<0.05
Diğer	Gruplariçi	3571.47	100	35.715			*5-2
	Toplam	4033.39	104				

- **Scheffe Testine Göre Fark Anlamlı**

Tablo 17’de görüldüğü gibi, Mahkum grubu deneklerinin eğitim durumlarına

göre Suçluluk duygusu testinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark vardır (F (4.99=7.953, $P<0.05$).

Bu bulgu İlkokul, Ortaokul, ve Lise mezunlarının, Üniversite mezunlarına göre daha fazla suçluluk duyduklarını göstermektedir.

Mahkum olmayan grubun deneklerinin eğitim durumlarına göre Suçluluk duygusu testinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark vardır (F (4.104=3.233, $P<0.05$).

Bu bulgu, İlkokul mezunlarının, Üniversite mezunlarına göre daha fazla suçluluk duymakta olduğunu göstermektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlardan elde edilen bulgular geliştirilerek önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Mahkum grubu ile, Mahkum olmayan grup arasında cinsiyetlerine göre dağılımını incelemek amacıyla örneklem grubuna tesadüfi yöntemle, hiçbir zorlama yapılmadan seçilen mahkumların 3'ü (%3) kadın, 97'i (%97) erkektir. Örneklem grubundaki, kontrol grubunu ise 71 kadın (%67.7), 34 erkek (%32.4) oluşturmaktadır. Böylece, suç işleyen kişilerin büyük bir bölümünü, erkek mahkumların oluşturduğu açıkça görülmüştür.

Mahkum grubu ile Mahkum olmayan grubun, yaş durumlarını karşılaştırmak amacı ile örnekleme alınan mahkum grubunun 26-35 yaş arası %39'u oluşturması, bu yaş grubundaki kişilerin daha çok suç işlediklerini ortaya çıkarmaktadır.

Mahkum grubu ile Mahkum olmayan gruptaki deneklerin, mesleki durumlarını incelemek amacıyla alınan örneklemdaki mahkum grubunun %82'sinin, serbest meslek sahibi kişilerden oluşmuş olması göze çarpmaktadır.

Mahkum grubu ile Mahkum olmayan gruptaki deneklerin, eğitim durumlarını incelemek amacıyla örneklem grubunda incelenen mahkumların, 32 (%32) kişinin lise mezunu olanların çoğunlukta oldukları görülmüştür.

Mahkum grubu ile Mahkum olmayan grubun uyruklarını belirlemek amacıyla örneklem grubuna alınan mahkumların 51'i (%51) K.K.T.C., 49'u (%49) T.C. uyruklu olduğu, Mahkum olmayan grubun ise 75'i (%71.4) K.K.T.C., 30'u

(%28.6) T.C. uyruklu olduğu, tesbit edilmiştir. Böylece K.K.T.C.'de bulunan T.C. kökenli yurttaşların, daha fazla suç işledikleri anlamına gelmediği görülmüştür.

Anketteki sorulara en çok “Evet” cevabı, 20. soruya verilmiştir. Bu soru tamamen vicdan ile ilgili olduğundan, mahkumlardaki temel düşüncenin altında, kötü davranışın ya dünyada iken kendine veya ailesinden herhangi birilerine kötü birşeyler olacağına, Allah tarafından, cezasını çekecekleri inancı vardır.

Anketteki en çok “Hayır” cevabı ise, 11. soruya verilmiştir. Bu soruya hayır demekle, Mahkum grubunun kendisini daha çok, “ben suçsuzum” ilkesinden ileri gelen, kendini çoğu kez “başka çarem yoktu” gibi, birtakım savunma mekanizmaları ile avutmaya çalışmak istemelerinden kaynaklandığı ortaya çıkmaktadır.

Mahkum olmayan grubun, herbir madde ile ilgili yüzdeler olarak aldıkları sonuçları, karşılaştırmak için ankette oluşturulan sorulara en çok “Evet” cevabı 20. soruda, en çok “Hayır” cevabı da 11. soruda vermişlerdir. 20. soruya Mahkum olmayan grubun en çok evet cevabı vermekle, kendisinin veya ailesinden birinin bir zarara, kazaya veya hastalığa tutulabileceği endişesi içinde olduğunu, hiçbirşey olmasa bile Allah katında cezasını çekebileceğini anlatmaktadır.

“Hayır” cevaplarının en çok olduğu 11. soru ise, Mahkum olmayan gruptaki bireylerin toplumun koyduğu kurallara uyan, hukuğa saygılı, suçu hemen üstüne almayı kabul etmeyen kişiler oldukları, sonucuna varılmıştır.

Mahkum grubu ile Mahkum olmayan grubun, ölçekteki herbir madde ile ilgili görüşlerine yönelik bulgular her iki grubun da her soruya ayrı ayrı verdikleri cevaplar karşılaştırılmıştır. Bu iki grubun görüşleri arasında “t” testi, anlamlı bir fark olup olmadığını belirtmek için, uygulanmıştır.

Herbir madde ile ilgili elde edilen sonuçların açıklamaları belirtilmiş, Mahkum grubu ile Mahkum olmayan grup arasında anlamlı farklar bulunmuştur.

Bu farklar;

Mahkumların cezaevine girdiklerinden dolayı suçluluk duygusu içerisinde olduklarını, Cezaevinde kaldıkları sürede düşünmeye bol zamanları olduğu için suçlarının muhasebelerini yaparlarken, kendilerini suçlu hissettikleri anlamı çıkarılmıştır.

Mahkum grubu, sürdüğü yaşam nedeniyle, ailesini hayal kırıklığına uğrattığı düşüncesini sergilemiştir.

Mahkumların daha fazla bağışlanmaz günah işledikleri düşünüldüğü halde, elde edilen bulgularla tam tersi olduğu ortaya çıkmıştır.

Ne Mahkum grubunun ne de Mahkum olmayan grubun, sık sık yaptığını itiraf etme ihtiyacı olmadığı, açıkça görülmüştür.

Mahkumların, duygu ve düşüncelerinin, davranışlarının başkaları tarafından onaylanmadığı hissine kapıldıkları görülmektedir.

Mahkumların işledikleri suçtan dolayı, ya insanlar ya da Tanrı tarafından mutlaka bir bedel ödeyecekleri inancında oldukları görülmektedir.

Dünyadaki insanlardan daha iyi yaşıyor olma, ne mahkumları ne de kontrol grubunu çok ilgilendirmediği görülüyor.

Mahkum Grubu, yaşamlarının bir döneminde işlemiş oldukları, suç veya eylem için, ömürboyu pişmanlık duydukları gerçeği ortaya çıkarılmıştır.

Mahkum grubunun genel olarak suçsuz olduklarına inandıkları, giydikleri hüküm dolayısıyla cezaevinde gereksiz yere kaldıkları düşüncesinde oldukları, söylenebilir.

Mahkum ve Mahkum olmayan grubun her ikisini de oluşturan bireylerinin, suçlandıkları zaman suçlarını hemen kabullenmedikleri gerçeği ortaya çıkmaktadır.

Verdikleri yanıtla, her iki grup da, bir kaza geçirdikleri zaman bunu hak etmedikleri düşüncesinde oldukları sonucunu sergilemektedirler.

Gerek Mahkum gerekse Mahkum olmayan grup, hoş görülmecek kötü alışkanlıkları olduklarına inanmamaktadırlar.

Mahkum grubunun hoş gitmeyen kötü alışkanlıkları olduğu düşünülmesine rağmen, verilen yanıtlarla elde edilen bulgularda, düşünülenin tam tersi sonuç alınmıştır.

Mahkum ve Mahkum olmayan grubun sık sık vicdan azabı çektikleri düşünüldüğü halde, elde edilen bulgulardan tam tersi olduğu gerçeği ortaya çıkmıştır.

Mahkum grubu verdiği yanıtlarla, gençliklerini boşuna harcadıkları düşüncesini sergilemişlerdir. Onların bu düşünceleri, ileriki yaşamlarında onları suç işlemeye caydırıcı bir etki olabileceğinden, sevindiricidir. Çünkü onların esas düşüncesi, gençliklerinin işledikleri suçtan dolayı, cezaevinde boşa geçmiş olduğudur.

Her iki grubun da, başkalarının güven ve sevecenliğini hak ettiklerini düşündükleri gerçeği ortaya çıkmaktadır.

Mahkum grubunun cezaevine girmeden önce, daha çok sorumlu davranmış olmayı arzu ettikleri ortaya çıkmaktadır.

Gerek mahkum grubu gerekse Mahkum olmayan grubun, geçmişte işledikleri bir suçtan dolayı, herhangi bir sır saklamadıkları belirlenmiştir.

Mahkum grubu verdiği yanıt ile, kötü bir davranışın bir gün kesinlikle cezalandırıldığına inandıkları düşüncesinde olduklarını, ifade etmişlerdir.

Mahkum grubunun ahlak açısından bir suç işledikleri zaman, hemen unutabildiklerini ve geleceğe yönelebileceklerini ortaya çıkarmıştır. Bu düşünce ile mahkumlar cezaevindeki hayatlarından sonra, kendilerini geleceğe hazırlama, yeni bir hayata başlamak için geç olmadığı kanısında olduklarını ifade etmişlerdir.

Mahkum grubunun bağışlanmak için Allaha sık sık dua etmekte oldukları gerçeği, açığa çıkarılmıştır.

Mahkum ve Mahkum olmayan grupların, açık seçik öykülerden utanmadıkları gerçeği ortaya çıkmıştır.

Gerek mahkum grubu gerekse Mahkum olmayan grupların, sık sık bir neden olmadan kötü ve yanlış birşey yaptıkları duygusuna kapıldıkları söylenemez.

Mahkumların yeterince çalışmayarak, öğretmenlerini de hayal kırıklığına uğrattıkları ortaya çıkmış, yeterince çalışmış olsalardı suç işlemeyeceklerini, cezaevine girmiş olmayacaklarını ifade ediyorlar.

Mahkum grubu ve Mahkum olmayan grupların, geçmişe dönüp insanlara ne kadar kötü davrandıklarını düşünmedikleri, ifadesini sergilemektedirler.

Mahkum grubu bundan sonraki yaşamlarında, günahları yüzünden tanrının cezasını alacaklarını düşünmekte olduklarını ifade etmişlerdir.

Mahkum grubunun özel ilişkilerinde, birşey yanlış olduğunda çoğunlukla kendilerini suçladıkları gerçeği ortaya çıkarılmıştır.

Mahkum grubu ile Mahkum olmayan grup yaptıkları hataları kolay kolay unutmadıkları gerçeğini ortaya koymuşlardır.

Mahkum grubu ile Mahkum olmayan grup arasında, cinsiyetlerine göre aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığını belirtmek amacıyla “t” testi uygulanmıştır. Mahkum grubu ile Mahkum olmayan grup arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Yani suçun cinsiyete bağlı olmadığı anlaşılmaktadır.

Mahkum grubunun 51’i K.K.T.C., 49’u ise T.C. uyruklu, kontrol grubunun ise, 75’i K.K.T.C., 30’unun da T.C. uyruklu oldukları görülmektedir. Araştırma sonucu elde edilen bulgularla K.K.T.C.-T.C. uyruklu kişiler arasında, anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır. Bunun sonucunda diyebiliriz ki, Barış Harekatı’ndan sonra ülkemize gelen insanlar, bu topluma uyum sağlayabilmişlerdir diyebiliriz.

Mahkum grubu ve Mahkum olmayan grubun suçluluk testinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin “t” testi sonuçlarına göre iki grup arasında, anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-5.101$, $P<0.05$). Bu bulgu mahkum grubunun, kontrol grubuna göre daha fazla suçluluk duygusu, kendilerini rahat hissetmedikleri, geçmişte işledikleri suçlardan dolayı rahatsızlık duydukları, bunun sonucunda da sürekli olarak suçluluk duyguları içerisinde oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Farklı değişkenlere göre suçluluk duygusu testinden alınan puanların karşılaştırılması sonucunda, suçun cinsiyete bağlı olmadığı anlaşılmaktadır.

Grubların yaş durumuna göre suçluluk duygusu testinden aldıkları Puanların karşılaştırılması yapılmış iki grup arasında anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. ($F(4;99)=1.633$, $P>0.05$)

Grubların, meslek durumuna göre suçluluk duygusu testinden aldıkları puanların karşılaştırılması sonucu, suçluluk çekmelerinde bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. (Mahkum ve Mahkum olmayan grup deneklerinin meslek durumlarına göre ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla (ANOVA) analiz tekniği kullanılmıştır).

Grubların eğitim durumuna göre suçluluk duygusu testinden aldıkları Puanların karşılaştırılması sonucu Ortaokul mezunlarının, Üniversite mezunlarına göre daha fazla suçluluk duymakta olduğunu göstermektedir.

Mahkum ve Mahkum olmayan grupların, yaş durumlarına göre ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Mahkum grubunda 18 yaşın altında 8 kişinin olduğu görülmüştür. Ayrıca, en çok suç, 26-35 yaş arasında kişiler tarafından işlendiği sonucu çıkarılmıştır.

Her iki gruba uygulanan Eysenck'in Suçluluk duygusu testinden varılan sonuçlara göre:

Mahkum grubunu oluşturan 100 kişiden, suçluluk duygusu yüksek olan 8 hükümlü bulunmaktadır. Bunlardan 1'inin (25 puan alan) depresyon içinde olduğu söylenebilir.

Suçluluk duygusu zayıf olan 8 kişi vardır. Bunlardan ikisinin antisosyal kişiliğe eğilimli oldukları söylenebilir.

Mahkum olmayan grubu oluşturan 105 kişi içinde antisosyal kişiliğe sahip olan 1 kişi çıkmıştır. Diğerlerinde ise, suçluluk duygusu yüksek olan 6 kişi mevcuttur.

Bu sonuçlardan elde edilen bulgulara göre, Cezaevinde yatan hükümlülerin suçluluk duygusunun daha fazla olduğu söylenebilir. Suçsuzluk duygusu açısından ise deney grubundaki hükümlülerin kendilerini suçsuz hissettikleri ifade edilebilir.

Mahkumların suçluluk duygusu çekmelerinde pekçok neden görülmektedir. Hangi nedenin daha belirleyici olduğu, her mahkuma göre ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Ancak mahkumların eğitim eksikliğinin giderilmesi, zorunlu ve kesintisiz eğitime geçilmesini şart kılmaktadır.

Öneriler

Suçluluk duygusu anketinden çıkan sonuçların en önemlisi, eğitim ile ilgili olanıdır. Görülüyor ki, eğitim seviyeleri yüksek insanlar, hem daha az suç işler, hem de daha çok suçluluk çeker. Anketimizde üniversite mezunu mahkumların daha az suç işledikleri ve daha çok suçluluk duygusu çektikleri gözlenmiştir. Bu bulgudan elde edilenlerle, üniversite mezunu insanların olayları daha farklı değerlendirdikleri, daha olumlu düşündükleri, kişiler ve devletle olan sorunlarını, demokrasi ve hukukun prensiplerine göre çözmeye çalıştıkları söylenebilir.

K.K.T.C. eğitim sistemimizdeki aksaklıkları giderip daha fazla üniversite mezunu bireyler yetiştirmeli, zorunlu eğitim yaşını yükseltmeliyiz. Üniversite giriş sınavlarını kolaylaştırma yönünde çalışmalar başlatarak, Açık Öğretim gibi sistemlerin çoğaltılmasına ve yaygınlaşmasına başlanmalıdır. Hizmetiçi eğitim programlarında Lise mezunu memurları, Üniversite mezunu yapmak için yeniden yapılandırmalıyız.

Mahkumların eğitim seviyelerini yükseltmek için, bu alandaki çalışmalara acilen hız verilmelidir.

Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı ile işbirliği içerisinde Cezaevinde ilk, orta, lise öğretmeni görevlendirilmeli, Açık öğretim gibi fakültelere girmeye teşvik edilmelidirler.

İşsiz bir ilkokul, ortaokul, lise mezunu suç işlemeye hazır bireyler iken, işsiz bir Üniversite mezunu en azından gelecek için potansiyele sahip bir bireydir.

KAYNAKÇA

AMERİKAN PSİKİYATRİ BİRLİĞİ: **Mental Bozuklukların Tanısal ve**

Sayımsal El kitabı. Dördüncü Baskı (DSM-IV), Amerikan Psikiyatri Birliği, Washington DC, 1994'ten çeviren; Köroğlu Ertuğrul.Hekimler Yayın Birliği, Ankara, 1994.

ANKAY, Aydın (1998a) **Ruh Sağlığı ve Davranış Bozuklukları.** Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları.

----- (2002b) **Saldırganlık ve Terör.** Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları.

----- (2000c) **Toplumsal Düşünce Dergisi.** Yıl:1, Sayı:1. Ankara.

BLUESTEİN, Jane (2000) **Anababaların Yapması ve Yapmaması Gerekenler.** Ankara: HYB Yayıncılık.

BÜYÜK ANSİKLOPEDİ MEYDAN LAROUSSE (1992) İstanbul.

ERGİL, Doğu (1980) **Türkiye'de Terör ve Şiddet.** Ankara: Turhan Kitabevi.

FİKRETOĞLU, Ozan (1990) **Toplumsal Psikoloji Perspektifinde Kültür ve Kültür Değerleri.** Lefkoşa: Özkan Matbaacılık

GENÇTAN, Engin (2000a) **Normal Dışı Davranışlar.** İstanbul: Remzi Kitabevi.

----- (1989b) **Çağdaş Yaşam ve Normal Dışı Davranışlar.**

GENEL KURMAY BAŞKANLIĞI (1981) **"Anarşik Eylemlere Karışık Tutuklananlar Üzerinde Yapılan Saha Araştırma Etüdü".** Ankara.

İÇLİ, Tülin (1992) **Türkiye’de Suçlular**. Ankara: Bizim Büro Basımevi.

MERKEZİ CEZAEVİ MÜDÜRLÜĞÜ FAALİYET RAPORU. (2000)

MORGAN, Clifford (1995) **Psikolojiye Giriş**. Ankara: Seçkin Yayınevi.

SÖZLÜK, Milliyet Yayınları Türkçe Sözlük. İstanbul:1985.

ÖGEL, Kültegin (2001) **Madde Bağımlılarına Yaklaşım ve Tedavi**. İstanbul: IQ
Kültür Sanat ve Yayıncılık.

SOKOLLU, Füsun (1994) **Kriminoloji Ders Notları**. İstanbul: İstanbul Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Mecmuası.

YAVUZER, Haluk (2001) **Çocuk ve Suç**. İstanbul: Remzi Kitabevi.

----- (1988) **Çocuk Psikolojisi**. İstanbul: Remzi Kitabevi.

YÜRÜKOĞLU, Atalay (2000) **Çocuk Ruh Sağlığı**. İstanbul: Özgür Yayınları.

Açıklama

İlişikte yer alan anket formu, bir “Suçluluk Duygusu” anketidir. Bu anket, İç İşleri Köy işleri ve Çevre Bakalığının onayı ile Cezaevindeki mahkumlara ve değişik mesleklerde, değişik kültür düzeyindeki kişilere uygulanacaktır.

Uygulanan anket ile elde edilen bilgiler, değerlendirilerek, Yakın Doğu Üniversitesi'nin, Eğitim Yönetimi ve Denetimi ile ilgili açmış olduğu yüksek lisans programına ilişkin “ Yüksek Lisans Tezi ” yazımında kullanılacaktır.Bu araştırmada amaç, K.K.T.C. Cezaevi mahkumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmeleridir.

Gereken ilgiyi gösterip anketimize uygun şekilde cevap vereceğiniz inancı ile sizlere teşekkür eder, saygılar sunarım.

İsfendiyar Erdoğan

Cinsiyet: Kadın () Erkek ()

Yaş:.....

Meslek:.....

Eğitim: Okumamış () İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite ()

Uyruğu: KKTC () TC () Diğer ()

SORULAR

1. Sık sık, suçluluk duygusu çekermisiniz ?	Evet	Hayır
2. Çoğu kez, hiç de hatalı olmadığınız halde kendinizi özür dilerken yakalarmısınız ?	Evet	Hayır
3. Bazen, sürdürdüğünüz yaşam nedeniyle ailenizi hayal kırıklığına uğrattığınızı düşünmüsünüz ?	Evet	Hayır
4. Bağışlanamaz günahlar işlediğinize inanıyor musunuz ?	Evet	Hayır
5. Sık sık, yaptığınızı itiraf etme ihtiyacını duyarmısınız?	Evet	Hayır
6. Sık sık, insanların sizi onaylamadığını hissedermisiniz ?	Evet	Hayır
7. Şu anda ve burada yaşadığınız zevklerin sonunda mutlaka bedelini ödeyeceğinize inanır mısınız ?	Evet	Hayır
8. Dünyadaki insanların çoğundan daha iyi yaşıyor olmanız sizi çok ilgilendiriyor mu ?	Evet	Hayır
9. Yapmış olduğunuz için ömür boyu pişman olacağınız birşey var mı ?	Evet	Hayır
10. Sık sık, hak etmediğiniz halde suçlandığınız ya da cezalandırıldığınız oldu mu ?	Evet	Hayır
11. Birisi sizi suçlarsa suçlu hemen üstlenir misiniz ?	Evet	Hayır

12. Bir kaza geçirdiğinizde, yaptığınız bir şeyden dolayı bunu hak etmiş olduğunuzu düşünür müsünüz ?	Evet	Hayır
14. Gerçekten hoş görülmeyecek kütü alışkanlıklarınız var mı ?	Evet	Hayır
15. Sık sık, vicdan azabı çekermisiniz ?	Evet	Hayır
16. Gençliğinizi boşuna harcamış olduğunuzu düşünüyor musunuz?	Evet	Hayır
17. Başkalarının güvenini ve sevecenliğini hak etmediğinizi düşünür müsünüz ?	Evet	Hayır
18. Geçmişte olanları düşünmeye çok fazla zaman harcayıp, o zamanlar daha çok sorumlu davranmış olmayı arzu eder misiniz ?	Evet	Hayır
19. Bir gün ortaya çıkacağından korktuğunuz, suça ilişkin bir sır saklıyor musunuz ?	Evet	Hayır
20. Kütü davranışın bir gün kesinlikle cezalandırılacağına inanıyormusunuz ?	Evet	Hayır
21. Ahlak açısından kınanacak bir şey yaparsanız, hemen unutup düşüncelerinizi geleceğe yönlendirebilirmisiniz ?	Evet	Hayır
22. Bağışlanmak için sık sık dua eder misiniz?	Evet	Hayır
23. Açık saçık öykülerden utanır, sıkılır mısınız ?	Evet	Hayır
24. Sık sık, belli bir neden olmaksızın, kötü ve yanlış bir şey yaptığınız duygusuna kapılır mısınız ?	Evet	Hayır
25. Yeterince sıkı çalışmayarak okuldaki öğretmenlerinizi hayal kırıklığına uğratmış olduğunuzu düşünüyor musunuz ?	Evet	Hayır
26. Sık sık, geçmişe dönüp insanlara ne kadar kötü davrandığınızı düşünür müsünüz ?	Evet	Hayır
27. Bundan sonraki yaşamınızda günahlarınız yüzünden Tanrının sizi cezalandırmasını bekliyor musunuz ?	Evet	Hayır
28. Özel ilişkilerinizde bir şey yanlış gittiğinde çoğunlukla kendinizi mi suçlarsınız ?	Evet	Hayır
30. Yaptığınız hataları unutmak sizin için kolay mıdır ?	Evet	Hayır